

Інформаційна довідка
«Освіта Києва. 30 років незалежності»

1991	Проголошення незалежності України. Прийнято Закон України «Про освіту». До 1991 року – в системі освіти Української РСР була ланка «дошкільне виховання»: за бажанням батьків дітей влаштовували до дитячих дошкільних закладів (дитячі ясла, дитячі садки, дитячі ясла-садки загального і спеціального призначення та інші дитячі дошкільні заклади).	
	Вперше в Україні серед позашкільних закладів у Київському палаці дітей та юнацтва створено дитяче інформаційно-творче агентство «ІОН-ПРЕС»	
	На базі КПДЮ відкрито центр розвитку дошкільнят «Джерельце»	
	Відродження ліцеїв і гімназій, створення закладів нового типу в системі шкільної освіти (Український гуманітарний ліцей...) та приватних закладів (Київський ліцей бізнесу, гімназія «Гармонія» тощо	
1992	Будинок вчителя передано у власність міста Києва рішенням виконкому Київської міської Ради народних депутатів від 13.01.1992 № 26 «Про формування комунального майна міста та районів»	
	Київську міську станцію юних туристів перетворено на Міжнародний центр дитячо-юнацького туризму (МЦДЮТ)	
1993	Прийнято державну національну програму «Освіта» - окремий розділ про дошкільне виховання (вихідна ланка в системі безперервної освіти). Прийнято назви закладів – дитячі дошкільні виховні заклади таких профілів: загальні з профільними групами (художньо-естетичні, фізкультурно-оздоровчі, гуманітарні з вивченням іноземних мов	
	У ЗДО створено групи короткотривалого перебування, прогулянкові, оздоровчі. Створено організаційно-методичні служби	
	Започатковано Міжнародний дитячо-юнацький фестиваль хорової творчості «Співає Київ весняний» (КПДЮ)	
1993-1997	Створено Центральну освітянську бібліотеку на базі Профспілкової педагогічної бібліотеки Київського міського будинку вчителя	
	МЦДЮТ у рамках співпраці з французькою асоціацією «Сонце – дітям Чорнобиля» оздоровлено близько 3 тисяч дітей з України	
1994	Відкрито унікальну професійну галерею «Дім Миколи», що увійшла в десятку кращих дитячих галерей України, є членом Асоціації арт-галерей України	
1995	Першим 4 дитячим творчим колективам закладів освіти столиці присвоєно почесні звання «Народний художній колектив», «Зразковий художній колектив»	
1996	Створено міську школу резерву керівних кадрів загальноосвітніх навчальних закладів	
	Створено Київський міський будинок вчителя (Розпорядження Київської міської державної адміністрації від 22.03.1996 № 407 «Про створення Київського міського будинку учителя»)	
	Старт міської комплексної краєзнавчої програми «Київ – місто мое»	
1997	Відкрито Школу екстернів за ініціативи ГУОН м. Києва та громадського педагогічного об'єднання «Асоціації фахівців індивідуального навчання та виховання» (АФІНА)	
	Запроваджено експериментальну роботу з організації уроків фізичної культури за вибором видів спорту в закладах загальної середньої освіти	
	Створено програму розвитку професійно-технічної освіти проект «Київський робітник» як складова Програми «Столична освіта»	
	Розпочалось встановлення лічильників теплової енергії в закладах освіти. Це дало можливість порівняти кількість фактично витраченої теплової енергії на опалення будівлі у яких встановили лічильники, з попередніми показниками витрат,	

	що нараховувались без лічильників. Це виявило значну (в декілька разів) економію коштів за використання фактично спожитої електроенергії
1998	Створено міську школу резерву керівних кадрів дошкільних навчальних закладів.
	Створено «Київський трикутник» - унікальну не лише для України, а й для Європи, тристоронню Угоду про співпрацю між Головним управлінням освіти КМДА, Об'єднанням батьків школярів міста Києва та Київською міською радою старшокласників
	Започатковано загальноміську акцію випускників «Посади своє дерево»
	Започатковано унікальний проєкт «Сільська школа – друг і партнер» в рамках якого кожен загальноосвітній навчальний заклад столиці має сільську школу- партнера (співпраця майже з 500 навчальними закладами в 21 області України)
	Впродовж 1998-2005 року проводився міський математичний конкурс – гра «Кенгурятко» (для учнів 4-7 класів), математична олімпіада «Юний математик» (для учнів 6-7-х класів)
	Ухвалено Закон України «Про професійно-технічну освіту». Законом визначено правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти, створення умов для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих робітниках.
	Впроваджено експеримент щодо прийому на навчання випускників шкіл-інтернатів з вадами слуху за професіями «Штукатур, плиточник, облицювальник» (ПТУ № 26), з певними фізичними вадами «Оператор електронно-обчислюваних машин» (ПТУ № 11), ПТУ № 33, яке здійснювало підготовку випускників шкіл-інтернатів з певними фізичними вадами за професією «Кухар, кондитер»
	Започатковано участь київських школярів у міжнародній освітній програмі «Модель ООН» за ініціативи Київського ліцею бізнесу та Представництва ООН в Україні
	Ліквідовано 10 та реорганізовано 13 закладів професійно-технічної освіти
1999	Реорганізація дитячих садків, розвиток додаткових освітніх послуг для дошкільників, створення тематичних кімнат з метою збереження приміщень, початкова школа в приміщеннях дитячих садків
	Усі школярі Києва почали безоплатно отримувати напої (сік, молоко) та борошняні вироби (вівсяне печиво, пряники) за ініціативи Київського міського голови О. Омельченка
	Кожна школа столиці підписала угоди про співпрацю з зарубіжним партнерами (48 угод з країнами світу) за наказом ГУОН м. Києва «Про розширення партнерських стосунків з навчальними закладами інших держав»
	Засновано Міжнародний педагогічний клуб європейських столиць (члени - 17 керівників департаментів освіти столиць Європи, президентом обрано начальника ГУОН м. Києва), (у 2006 році - 32 керівника департаментів освіти столиць Європи)
	Випущено серію «Столична освіта» (12 випусків)
	Започатковано Міський фестиваль театральних колективів закладів освіти міста Києва «Срібне джерело»
	В 30% закладів освіти міста встановлено лічильники теплової енергії. У декількох закладах освіти почали встановлювати теплотлічильники з терморегуляторами. Встановлення терморегуляторів до лічильника теплової енергії дало можливість використовувати теплову енергію в режимі реального часу в залежності від зміни погодних умов. Це показало значне зменшення використання теплової енергії під час потепління в осінньо-зимовий (опалювальний) період
	Створено постійно діючий комплекс «Салон-виставка» учнівських виробів «Учні профтехучилищ міста - киянам» на базі ПТУ № 43 для організації та проведення профорієнтаційної роботи, конкурсів, семінарів
2000	Дипломатичний прорив – міжнародне партнерство дошкільних закладів

	Запроваджено акцію «Дай руку, першокласнику!», у межах якої кожен першокласник отримував подарунок від Київської міської державної адміністрації (20 зошитів, ручки, олівці, лінійка, гумка, фломастери та «Щоденник київського першокласника»)	
	Започатковано символіку навчальних закладів Києва (наказ ГУОН м. Києва від 20.11.2000 № 240) (школярі, педагоги та батьки долучилися до геральдичної справи, створюючи герби, прапори та гімни навчальних закладів)	
	Започатковано загальноміський конкурс «Молода господарка», який розкривав багатогранні вміння та навички юних господинь, учнів закладів	
	Створено громадську організацію "Асоціація керівників шкіл м. Києва" (зареєстрована 28.04.2000р.), яка й досі є активним суб'єктом розвитку освітньої політики столиці	
2001	Розпочала діяти перша Міська комплексна цільова програма "Столична освіта" (2001 - 2005 рр.). У 2001 році було розроблено та затверджено на IX сесії XXIII скликання Київської міської ради Програму "Столична освіта. 2001-2005 роки", яка й визначила перспективи освітньої галузі міста Києва. Програма складалася з 11 розділів, кожен з яких охоплював стратегічні напрямки розвитку столичної освіти, викладені у проектній формі (загалом - 32 проекти)	
	Прийнято Закон України «Про дошкільну освіту»: дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти	
	Створенні профільні класи з допрофесійною підготовкою (педагогічні, медичні, юних інспекторів руху, податківців)	
	З'явився проєкт «Київський підручник», спрямований на забезпечення школярів міста Києва сучасними навчально-методичними комплексами з урахуванням змін навчальних програм та навчальних планів, у відповідності до Закону України «Про загальну середню освіту» та чотирирічну початкову школу, Концепції профільного навчання у старшій школі та з урахуванням особливостей міста Києва як столиці держави, історичного та культурного центру України (усього було видано 30 назв підручників і посібників на загальну суму – 5 750 тис грн)	
	Введена нова форма контролю (загальноміські рейди) за рівнем готовності навчальних закладів до нового навчального року за ініціативи ГУОН м. Києва у столиці	
	Започатковано олімпіаду з образотворчого мистецтва	
	До 10-ї річниці незалежності України започатковано фестиваль-конкурс «Ровесники незалежності» (КПДЮ)	
	Розпочався перший освітній експеримент з інклюзивного навчання «Соціальна інтеграція та адаптація дітей з особливими освітніми потребами в групи і класи загального призначення» на базі НВК «Барвінок» Голосіївського району та ШДС «Паросток» Подільського району	
За 10 років	Побудовано 72 заклади освіти: 29 закладів загальної середньої освіти, кількість створених учнівських місць – 34513 та 43 заклади дошкільної освіти, кількість створених місць - 9615	кількість створених місць - 9615
1991-2001	Будівництво проводилось відповідно до ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», СНиП 2.08.02-89 «Громадські будівлі та споруди» та ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів». Однією із вимог законодавства була нормативна площа яка приймалася з розрахунку від 2.0 до 2.8 м2 на одного учня. Будівництво проводилось відповідно до типових проєктів.	
2001-2006	Встановлено 1049 модульних індивідуальних теплових пунктів (МІТП) в закладах освіти міста, в тому числі завершено встановлення лічильників теплової енергії в усіх закладах освіти міста. Сплата витрат за теплову енергію проводиться за фактично спожиту.	
2002	Запроваджено міський конкурс «Київський каштанчик» на День Києва	
	Запроваджено навчання в одну зміну	
	Столичні освітяни відкрили унікальний, єдиний в Європі клас спортивної журналістики на базі школи № 233 Оболонського району	

	Силами підрозділів Державної служби охорони Головного управління МВС України в м. Києві організовано охорону всіх загальноосвітніх навчальних закладів (вартість послуг складала близько 7 млн. грн. на рік)
	Започатковано огляд-конкурс медичних кабінетів навчальних закладів міста Києва для підвищення якості медичного обслуговування учнів, покращення матеріально-технічної бази медичних кабінетів, забезпечення їх медикаментами для надання першої невідкладної допомоги
	Вперше ГУОН м. Києва разом з ТРК «Київ» проведено екзамен в прямому ефірі
	Започатковано обов'язковий щорічний звіт школи
	Започатковано проведення Київської міської відкритої олімпіади зі східних мов на базі Київської гімназії східних мов № 1 (для учнів 7-11 класів із усієї України, і не лише)
	Започаткована Київська олімпіада з комп'ютерної графіки
	Започатковано Міський конкурс читців, присвячений творчості Тараса Шевченка
2003	Створено Положення про допільний навчальний заклад та про навчально-виховний комплекс «допільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад»
	Створено інструкцію про організацію харчування дітей (Постанова КМУ 1591)
	Започатковано конкурс ділового одягу для помічників вихователів ЗДО
	Започатковано міський конкурс кухарів ЗДО
	Школярі, які перебувають на диспансерному обліку почали отримувати безоплатні гарячі обіди
	В рамках традиційних серпневих педагогічних конференцій ГУОН м. Києва проводить міські батьківські орієнтації (проблеми підліткового віку, здоровий спосіб життя, якість позашкільної освіти)
	В усіх загальноосвітніх навчальних закладах м. Києва було створено піклувальні ради (наказ ГУОН м. Києва від 02.07.2003 № 191)
	Започатковано обов'язкове вивчення тексту та музики Державного гімну України (наказ ГУОН м. Києва від 31.03.2003)
	Започатковано впровадження експериментального спецкурсу «Європейський вибір України» в 10 київських школах
	Започатковано міську акцію «Гордість і надія столиці». Щорічне нагородження подяками Київського міського голови учнів загальноосвітніх навчальних закладів за номінаціями: «Інтелект і талант», «Творчість і натхнення», «Грація і сила», «Авторитет і лідерство»
	Започатковано Київську міську відкриту олімпіаду слов'янських мов (болгарська, чеська, польська, сербська, хорватська)
	Вперше в Україні з'явився офіційний рейтинговий конкурс закладів освіти міста (наказ ГУОН від 28.10.2003 № 275)
	Реорганізовано 11 професійно-технічних училищ у професійні ліцеї; 9 - у вищі професійні училища
	Запроваджено ярмарки-продажі учнівських виробів на Контрактовій площі м. Києва
	Вперше проведено Міжнародний фестиваль дитячо-юнацької журналістики «Пресвесна на Дніпрових схилах» (КПДЮ)
	Вперше відбувся щорічний конкурс серед кращих вихованців КПДЮ «Сузір'я Палацу»
	Вперше проведено загальноміський конкурс-фестиваль «Діалог держав: партнерство в освіті». З кожним роком конкурс ставав все більш популярним серед загальноосвітніх навчальних закладів міста Києва. Щорічно з 2003 року у конкурсі беруть участь близько 1000 учасників, які представляють 10 команд закладів освіти міста Києва – переможці районного етапу конкурсу.
2004	Створено клуби дідусів і бабусь
	Започатковано міський огляд-конкурс харчоблоків ДНЗ
	Проведено міські семінари-практикуми «Педагогічна хвиля»

	Введено психолого-педагогічну картку розвитку дитини (експеримент – у Святошинському районі)	
	Проведено Дні освіти в Стамбулі	
	Усі учні початкових класів почали отримувати безоплатні гарячі обіди	
	На базі гімназії «Потенціал» Оболонського району створено перший в Україні клас цивільного захисту («юних пожежних»), робота якого організована на основі трьохсторонньої угоди між гімназією, Головним управлінням МНС України м. Києва та Львівським інститутом пожежної безпеки	
	Запроваджено педагогічний експеримент «Школа повного дня»	
	У київських школах запроваджено факультатив «Київський вальс» для учнів 11-х класів (наказ ГУОН від 07.07.2004 № 221). Всі заклади освіти забезпечені програми викладання курсу «Київський вальс», розробленими Центром виховних технологій КМПУ ім. Б. Грінченка	
	Запроваджено новорічний бал відмінників професійної освіти (щорічно в грудні у Київському будинку вчителя)	
	Запроваджено загальноміський захід до Дня працівника освіти «З подякою вчителю» (щорічно в лютому у Київському будинку вчителя)	
	Відкрито багатoproфільний позашкільний заклад – Будинок дитячої та юнацької творчості Голосіївського району м. Києва в новооблаштованій будівлі	
	Відбувся перший загальноміський збір лідерів учнівського самоврядування закладів освіти міста Києва	
	Започатковано Міський конкурс юних поетів «Поетична весна»	
	Проведено перший міжнародний зліт юних туристів (Центр туризму)	
2005	Створено групи короткотривалого перебування дітей	
	Розпочато процес реорганізації НВК та ШДС у ЗДО	
	Започатковано рейтинговий конкурс дошкільних навчальних закладів міста Києва	
	Здійснено виплату одноразової грошової допомоги в розмірі 1000 грн – 554 молодих фахівці, муніципальні надбавки – 10% вихователям	
	Вперше ГУОН м. Києва спільно з Київським міським педагогічним університетом імені Бориса Грінченка було проведено олімпіаду з педагогіки серед учнів 11-х класів ЗНЗ м. Києва (нагородою для 10 переможців олімпіади стало зарахування до складу студентів без вступних іспитів на перший курс навчання обраного, за власним бажанням, факультету КМПУ ім. Б. Грінченка)	
	Започатковано традиційне свято танцю, юності та весни – фестиваль-конкурс «Київський вальс»	
	Створено громадську організацію «Асоціація приватних закладів освіти м. Києва», яка відстоює реалізацію права на освіту та створення різноманіття освітніх форм і моделей й досі	
	Київський палац дітей та юнацтва першим пройшов атестацію з відзнакою серед закладів позашкільної освіти України	
2006	Створено «Центр моніторингу столичної освіти» (Рішення Київської міської ради від 28.12.2006 N 544/601 «Про створення комунального підприємства виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)»)	
	Розпочала діяти Міська комплексна цільова програма «ОСВІТА СТОЛИЦЬ 2006-2010 рр.». Реалізацією програм "Столична освіта" (2001 - 2005 рр.) і "Освіта столиці 2006 - 2010 рр." створено передумови для отримання дітьми високоякісної освіти, підвищення результативності процесу навчання і виховання, надання йому стабільної позитивної динаміки, задоволення освітніх запитів особистості, створення сприятливого середовища завдяки активному співробітництву між сім'єю (соціальним замовником), школою (виконавцем) і соціумом	

	Вперше в програмі започатковано розділ «Приватна школа», що визначило приватні заклади як невід'ємну складову освітньої мережі Києва
2007	<p>Завершено процес комп'ютеризації у закладах професійної освіти, введено освітню програму «Intel. Навчання для майбутнього»</p> <p>Вихованці Київської МАН почали отримувати стипендії Київського міського голови</p> <p>Департамент освіти і науки має 6 угод: із представництвами країн Європи та світу</p> <p>Відкрито перший музей туризму «Історія становлення дитячого туристсько-краєзнавчого руху в місті Києві» у Центрі туризму</p> <p>Вперше проведено міську акцію учнівської молоді «Пізнай свій край – пізнай себе» (Центр туризму)</p> <p>Збудований перший пандус у ШДС «Паросток» Подільського району.</p>
2008	<p>Створено позашкільний навчальний заклад «Центр дозвілля для дітей у Святошинському районі м. Києва»</p> <p>8 професійно-технічних навчальних закладів мали підписані угоди з навчальними закладами м. Стамбул (Туреччина); 8 – з навчальними закладами м. Мюнхен (Німеччина); 3 – з навчальними закладами Франції, Польщі, Чехії (по 1 ПТНЗ)</p> <p>Створено Всеукраїнський експериментальний педагогічний майданчик «Організаційно-педагогічні умови соціальної адаптації і реабілітації молоді з обмеженими фізичними можливостями у професійно-технічному навчальному закладі» на базі державного професійно-технічного навчального закладу «Київське вище професійне училище технологій та дизайну виробів із шкіри»</p>
2009	<p>Запроваджено навчання учнів 9-х класів у 6 професійно-технічних навчальних закладах з 9 професій (наказ Головного управління освіти і науки виконавчого органу Київміськради (Київської міської державної адміністрації) від 03.08.2009 року № 57 «Про організацію навчання дезадаптованих учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва у ПТНЗ для надання базової загальної середньої освіти та допрофесійної підготовки в порядку експерименту»)</p> <p>Київ долучається до проведення етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)</p> <p>До ДБ «Малютко» та санаторної школи-інтернату № 21 окрім дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, почали зараховувати на навчання дітей з родин.</p>
2010	<p>Створено КПНЗ «Київська Мала академія учнівської молоді»</p> <p>Департамент освіти і науки має 5 підписаних угод із представництвами країн Європи та світу</p> <p>Утворено державний навчальний заклад «Київське регіональне вище професійне училище будівництва» на базі 3 реорганізованих закладів освіти (Київське вище професійне училище будівництва і автотранспорту, Київський професійний лицей будівництва і фітодизайну, Вище професійне училище № 26)</p> <p>Започатковано Міжнародний відкритий форум «Освіта й сучасні глобалізаційні процеси: український вимір», організований Асоціацією приватних закладів освіти м. Києва</p> <p>Завершено проєкт ТАСИС «Удосконалення регіонального управління системою професійної освіти в Україні» за участі 5 пілотних навчальних закладів (№№ 25, 38, 8, 43, 9), що дав можливість реалізувати та впровадити нові навчальні плани, предмети, освітні та навчальні інноваційні методи та методики, видати нові підручники та посібники</p> <p>Впроваджено міський фестиваль-конкурс «Маю честь!» з нагоди Дня захисника України</p>
2011	Розпочала діяти Міська комплексна цільова програма «Освіта Києва. 2011-2015 роки». Столична освіта як невід'ємна складова українського освітнього простору потребувала переходу від моделі підтримки функціонування системи навчальних закладів до моделі випереджального розвитку на засадах стратегічного планування, проєктного

	менеджменту та лідерства. Програма «Освіта Києва. 2011–2015 рр.» скерована на забезпечення такого переходу в наступний період розвитку.	
За 10 років	Побудовано 13 закладів освіти: 6 закладів загальної середньої освіти, створених учнівських місць складає 5446 та 7 закладів дошкільної освіти, створених місць - 1 410.	кількість створених місць
2001-2011	Будівництво проводилось відповідно до ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», з розрахунком нормативної площі від 2.4 до 2.8 м ² на одного учня. Починаючи з 2008-2009 років розпочато впровадження індивідуального підходу до проектування освітніх закладів.	споруди
2011	Оформлено право постійного користування земельними ділянками 14 закладів освіти	
	Започатковано спартакіади допризовної молоді серед закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва у рамках заходів з національно-патриотичного виховання	
	Відбулася презентація першого Міжнародного дитячого конкурсу знавців української мови (КМБУ)	
2012	Запроваджено міжнародний проект Twinning «Модернізація законодавчих стандартів та принципів освіти і навчання у відповідності до Європейської політики навчання впродовж життя»	навчання
	Розроблено концепцію інформаційної мережі між закладами освіти м. Києва і зарубіжними країнами та банк даних закладів освіти, що підтримують партнерські міжнародні зв'язки	
	Започатковано фестиваль молодіжної моди «Весна. Молодість. Краса» серед закладів професійної освіти, що здійснюють підготовку робітничих кадрів для легкої промисловості	
	Започатковано проведення Міської профорієнтаційної гри «Мистецька фортеця»	
	Організовано та проведено міський етап Національного кубку шкільного футболу «Євро-2012»	футболу
	Започатковано Всеукраїнський відкритий форум «Шкільна освіта в контексті національної безпеки країни: український вимір», організований Асоціацією приватних закладів освіти м. Києва	контексті
	Виведення ВНЗ зі статусу відомчих, підпорядкування закладів безпосередньо Міністерству освіти і науки. Поступове запровадження електронних підручників у закладах фахової передвищої освіти.	
2013	Старт функціонування системи електронного запису до ЗДО додати деталі	
	Запроваджено проект «Осередок довіри» ЦО ЦЕ? ДЕТАЛІ?	
	Проведено Міські спортивні Ігри серед школярів, присвячені олімпійському Києва, відбулися Перші літні дитячі олімпійські ігри «Київ-2013»	сторіччю
	Діє 475 угод між навчальними закладами м. Києва та навчальними закладами зарубіжних країн. Департамент освіти і науки має 13 угод: із країнами Європи, країнами Близького Зарубіжжя та з країнами Сходу.	
	Запроваджено комплекс аналітичних завдань у рамках міжнародного проекту «Туринський процес в Україні. Регіональний рівень» ЦО ЦЕ?	проекту
2014	Активізація співпраці з українськими та закордонними підприємствами, організаціями та фірмами-виробниками: фонд Ебергарда Шьока, компанія «Естель-Україна», «Укравто», «Фокстрот», КП «Київський метрополітен», швейна фабрика «Воронін», фірма «Хенкель Баутехнік Україна», «КНАУФ-Маркетинг»	
	Започатковано загальноміську акцію «Столична профтехосвіта бійцям АТО»	
	Започатковано військово-спортивні змагання серед збірних команд загальноосвітніх та професійно-технічних закладів освіти «Снайпер столиці»	освітніх та

	Започатковано «Вернісаж педагогічної творчості» серед педагогічних колективів закладів професійної освіти
	У рамках національно-патріотичного проекту «З вірою в серці» відбувся перший концерт для внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих територій України
	Діє 441 угода про співробітництво з навчальними закладами 51 країни світу, з них 33 країни Європи
	Дебюрократизація освітнього процесу. Поступове розширення автономії закладів фахової передвищої освіти.
2015	Започатковано проведення Кубка Київського міського голови з шахів «Кришталева тура» серед учнів закладів освіти міста Києва
	Створено перший в Україні професійний коледж - Державний навчальний заклад «Київський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою»
	Запроваджено міжнародний проект «PRIME» (оптимізація мережі ПТНЗ)
	Запроваджено концепцію розвитку освіти на 2015-2020 роки, проект підпрограми «Професійна освіта» для регіональної програми «Столична освіта: 2016-2020»
	Запроваджено підготовку здобувачів освіти з елементами дуальної форми навчання у 21 закладі професійної (професійно-технічної) освіти за 43 професіями
	Започатковано проект з громадянської освіти та політичної просвіти дітей і молоді М18 «Молодші 18 – Ми можемо більше!», вперше проведено місцеві Вибори для дітей і молоді М18. Мером м. Києва діти обрали В.Кличка
	Діє 592 угоди між навчальними закладами м. Києва та навчальними закладами зарубіжних країн (взято зі Звіту Освіта Києва 2011-2015 за 2015 рік, сторінка 35).
2016	Започатковано проведення освітнього фестивалю управлінської майстерності «Kyiv EdFest». Департамент освіти і науки, молоді та спорту започаткував тижневий освітній фестиваль управлінської майстерності «Kyiv EdFest» та запросив освітян столиці відвідати семінари, майстер-класи, тренінги, панельні дискусії з актуальних тем сучасної освіти. Програма фестивалю складалася з питань, що найбільше хвилювали освітян та тем, які б були цікаві та корисні
	Відкриття платформи для онлайн тестуваня https://tests.monitoring.in.ua
	Старт роботи над «Освітньою картою міста Києва»
	Започатковано проведення щорічного Київського дитячо-юнацького форуму М18 «Молодші 18 – Ми можемо більше» та конкурсу «Якби мером Києва був /була я»
	Рішенням Київської міської ради затверджено Міську комплексну цільову програму «Освіта Києва. 2016-2018 роки». Міська комплексна цільова програма «Освіта Києва. 2016-2018 роки» орієнтована на розширення доступу громадян до якісної освіти в дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладах, які належать до комунальної власності територіальної громади столиці. Програма передбачає також створення єдиного освітнього простору з системою приватної і сімейної освіти столиці та умов для розвитку освітніх закладів незалежно від форм власності
	Запроваджено Конкурс проектів на отримання Грантів Київського міського голови у галузі «Освіта». Запровадження грантів Київського міського голови у 2016 році є одним із можливих дієвих механізмів стимулювання та заохочення суб'єктів освітньої діяльності до використання інноваційних підходів розвитку освіти в місті Києві. Гранти Київського міського голови – це цільові кошти, що надаються на конкурсній основі закладу освіти, педагогічному працівникові для реалізації заявленого проекту у галузі освіти. Перші Гранти Київського міського голови надавалися на впровадження нових освітніх проектів за такими напрямками: "Здорова дитина", "Перспектива освіти", "Заклад з ідеєю", "Чуйне серце
	Вперше проведено «День Наума – розумника!» У 2016 році відбулося перше нагородження переможців міжнародних учнівських олімпіад міста Києва, їхніх

	учителів та керівників і переможців серед вихованців Київського позапшкільного навчального закладу «Київська Мала академія наук учнівської молоді» та відзначення їх наукових/педагогічних керівників у Київському міському будинку учителя	
	Вперше проведено Київський дитячо-юнацький форум «М18: Ми можемо більше». 29 жовтня 2016 р. в Києві було запроваджено інноваційну форму участі дітей і молоді – Київський дитячо-юнацький форум «М18: Ми можемо більше». Це масштабна подія, яка об'єднує разом дітей і підлітків у пошуках відповідей щодо участі дітей і молоді у справах громади	
	8 ПТНЗ реорганізовано у 3 регіональні центри: Київський професійний центр інформаційних технологій, поліграфії та дизайну; Київський професійний центр технологій та дизайну; ДНЗ «Київський центр професійно-технічної освіти»	
	Започатковано загальноміські заходи для дітей та учнівської молоді Києва: -національно-патріотичний фестиваль «Патріотичний Non-stop»; -конкурсно-спортивний захід «Ми – діти твої, Україно!»; -військово-спортивні змагання «Честь і звитяга» до Дня добровольця; -гру-конкурс «Музейний квест» (Центр туризму); Започатковано Міжнародний дитячо-юнацький фестиваль-конкурс «Zolote zepno» (КПДЮ)	
	311 навчальних закладів мають угоди про співробітництво з навчальними закладами інших країн (Звіт ДЮІМС, сторінка 106)	
	Впровадження курсів підготовки науково-педагогічного складу української жестової мови у Київському фаховому коледжі прикладних наук.	
2017	Вперше проведено Київський фестиваль шкільних стартапів «Class Idea». Метою фестивалю є виявлення найкращих стартап-проектів, стартап-ідей, стартап-рішень осіб, що розв'язують конкретні проблеми, відповідають на актуальні запити суспільства та спрямовані на покращення громадського життя. У 2017 році всього подано – 96 заявок. У номінації Стартап для Людини – 56, Стартап у Побуті – 23, Стартап у Природі – 17 заявок.	
	Запуск «Освітньої карти міста Києва»	
	Розпочато супровід і визначення результатів проведення онлайн-тестування на знання законодавства України у сфері освіти на порталі http://tests.monitoring.in.ua/ керівників закладів освіти	
	Створено школу «Лідер» для спільної роботи учнівського самоврядування у форматі освітніх семінарів, тренінгів, круглих столів за участі громадської організації «Поруч»	
	Станом на 01.01.2017 року заклади загальної середньої освіти міста Києва мають 236 угод про співпрацю (співробітництво) із зарубіжними закладами освіти 37 країн світу (за оперативними даними РУО)	
	Запроваджено нові навчальні дисципліни «Українська жестова мова» та «Українська жестова мова за професійним спрямуванням» для студентів з порушеннями слуху та авторський курс «Культура глухих» для студентів всіх спеціальностей Київського фахового коледжу прикладних наук задля формування толерантності і взаєморозуміння (ознайомлення студентів з історією та культурою глухих сприяє інтеграції, порозумінню між чуучи ми та глухими студентами Коледжу, що відповідає загальному змісту інклюзивної освіти).	
2018	На порталі http://tests.monitoring.in.ua проведено онлайн-тестування учнів у форматі ЗНО — оцінювання досягнень у рамках державної кваліфікаційної атестації (ДКА) учнів професійної (професійно-технічної) освіти, проведення контрольних робіт з базових дисциплін на II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України	
	Започатковано профорієнтаційні заходи «Світ майбутньої професії» у закладах загальної середньої освіти	
	Започатковано міські змагання «Влучний стрілець» серед допризовної молоді з метою національно-патріотичного виховання	

	Започатковано міські екологічні акції, присвячені Дню довкілля у Національному природничому парку «Голосіївський»
	Започатковано національно-патріотичні проєкти: «Ми патріоти твої, Україно!», «День в українській армії» для допризовної молоді спільно з українськими військовими
	Рішенням Київської міської ради затверджено Міську комплексну цільову програму «Освіта Києва. 2019-2023 роки». Міська комплексна цільова програма «Освіта Києва. 2019-2023 роки» передбачає створення єдиного освітнього простору з системою інституційної, індивідуальної та дуальної форм здобуття освіти та умов для розвитку закладів освіти.
	Студенти коледжів вперше здають ДПА у формі ЗНО.
	Відповідно до статті 24 Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» розпочато процес передачі 12 закладів фахової передвищої освіти для фінансування з міського бюджету.
	Київ вперше став місцем проведення ювілейної 30-ї Генеральної Асамблеї Європейської Ради національних асоціацій незалежних шкіл (ECNAIS) з ініціативи Асоціації приватних закладів освіти м. Києва та за підтримки київської влади та МОНУ
	Прийнято рішення Київської міської ради про утворення 10 інклюзивно-ресурсних центрів у місті Києві.
2019	Розпочато виплату базового фінансового нормативу. Запроваджено роботу муніципальної картки киянина
	Запроваджено державну кваліфікаційну атестацію у формі онлайн-тестування за участі комунального некомерційного підприємства «ОСВІТНЯ АГЕНЦІЯ МІСТА КИЄВА»
	Внесено нову професію 8169 «Майстер з монтажу та обслуговування систем відновлювальної енергетики» до Класифікатора професій ДК 003:2010
	Реконструйовано та відкрито комплекс фонтанів «Зорі та сузір'я» біля КПДЮ
	Завершено виконання термомодернізації будівель 28 закладів освіти (22 ЗДО, 5 ЗЗСО, 1 НВК). Термомодернізація будівель - комплекс робіт, спрямованих на підвищення теплотехнічних показників огорожувальних конструкцій будівель, показників споживання енергетичних ресурсів інженерними системами та забезпечення енергетичної ефективності будівель (утеплення фасаду, покрівлі; заміна вікон, входних груп на енергозберігаючі; реконструкція системи опалення та вентиляції, модернізація освітлення тощо)
	Ухвалено Закон України «Про фахову передвищу освіту», відповідно до якого, фахова передвища освіта вперше визначена, як окрема ланка в системі безперервної освіти.
2020	Впроваджено використання електронних табелів відвідування ЗДО
	Презентовано додаток «BookVAR»
	Створено 14 навчально-практичних центрів з підготовки фахівців різного галузевого спрямування для 39 професій на базі 11 закладів професійної (професійно-технічної) освіти
	Започатковано проведення зустрічей та уроків з предмета «Захист України» із залученням учасників бойових дій російсько-української війни
	Створено платформу Електронного освітнього простору «Все буде Добре! ОК!», активними учасниками якого є понад 6000 осіб із числа учнів, педагогів та батьківської спільноти не тільки Києва, а й України
	Укладено угоди між: <ul style="list-style-type: none"> - Головним управлінням освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) і Комітетом освіти, культури та спорту Ризької думи; - Києвом, столицею України, та Мюнхеном, столицею Баварії, ФРН, про партнерство у галузі освіти та виховання;

	<p>- Департаментом освіти міста Стамбул (Туреччина) та Головним управлінням освіти і науки Київської міської державної адміністрації (Україна);</p> <p>- Бюро Освіти Уряду міста Варшави і Головним управлінням освіти виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації).</p> <p>Станом на 01.01.2020 заклади загальної середньої освіти міста Києва мають 266 угод про співпрацю (співробітництво) із зарубіжними закладами освіти 44 країнами світу (за оперативними даними РУО).</p>	
	Запроваджено загальноміський конкурс «ГРАФІЧНИЙ КОД ТВОГО МІСТА» для закладів фахової передвищої освіти. Організатори: Київський фаховий коледж прикладних наук спільно з Департаментом освіти і науки.	
	Прийнято рішення Київської міської ради прийнято про утворення 4 інклюзивно-ресурсних центрів у місті Києві.	
2011-2021	<p>Побудовано 20 закладів освіти: 6 закладів загальної середньої освіти, кількість створених учнівських місць складає 5010 та 14 закладів дошкільної освіти, кількість створених місць - 2 935.</p> <p>У 2018 році офіційно вступили в дію оновлені Державні будівельні норми В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти» та ДБН В.2.2-4:2018 «Заклади дошкільної освіти».</p> <p>Впроваджено індивідуальний підхід до проектування кожного освітнього закладу.</p> <p>Оформлено право користування земельними ділянками 897 закладів освіти, що складає 86 % від загальної кількості прийнятих рішень.</p>	

ДОШКІЛЬНА ОСВІТИ

1991–2000 роки

У першому десятиріччі незалежності в Києві майже третина дитячих садків належала міністерствам та установам. Найбільша кількість дитячих садків була підпорядкована: Мінмашпрому – 86, Мінпрому – 29, Мінтрансу – 25, Міненерго – 12, іншим міністерствам та установам – 35 (Академія наук України – 10 закладів).

Побудовано та відкрито **найбільшу кількість** дитячих садків – 43 (84% з басейнами). Найбільше садків у місті було відкрито у 1991 році – 11 (26% від загальної кількості побудованих протягом першого десятиріччя). Це результат ще радянської системи управління.

Проте, починаючи з 1991 року почалось поступове скорочення закладів дошкільної освіти через **демографічну** кризу. На кінець 90-х років кількість закладів дошкільної освіти столиці зменшилась на 15%, а кількість дітей у них зменшилася у 58%.

Саме в цьому десятиріччі у зв'язку з відсутністю контингенту дітей та невідповідністю санітарно-технічним вимогам власники підприємств та відомств починають **закривати садки** та **передавати** їх у власність міста (передано 16% ЗДО). До 2000 року вже не функціонувало 122 заклади дошкільної освіти (в т.ч. 82 комунальних, 40 відомчих).

Щоб зберегти садки, Головним управлінням освіти виконавчого органу Київської міської ради народних депутатів (тоді) у 1995 році видано наказ «Про проведення перерахунків місць у закладах освіти міста», який дозволив зменшити граничну наповнюваність виховних груп в дошкільних закладах (*фото картки розрахунків*). Проведені перерахунки зменшили кількість місць у дитячих садках, проте не вирішили проблеми зниження народжуваності. Тому з метою збереження приміщень закладів дошкільної освіти вивільнені групові приміщення в садочках облаштувалися для покращення роботи з дітьми (ігрові кімнати, їдальні, спальні, спортивні зали, медичні і фізіотерапевтичні блоки, кімнати для вивчення англійської мови, кімнати казок, кімнати вивчення правил дорожнього руху, космічні лабораторії, шахові студії, кімнати зображувальної діяльності, кімнати природи та дослідів, кімнати батьківських клубів, логопедичні кабінети тощо).

Зважаючи на те, що приміщення дитячих садків продовжували стрімко вивільнятися, у Києві з 1995 року (на державному рівні таке рішення було ухвалено у наступному десятиріччі – у 2003 році) почали створюватися навчально-виховні комплекси (НВК) – школи – дитячі садки (ШДС), у приміщеннях садків також відкривалися класи початкової школи для дітей 6–7-річного віку (01 вересня 1997 року в комунальних дитячих садках працювали 83 класи початкової школи). У 2000 році було реорганізовано у школи-дитячі садки 79 дошкільних закладів (з них 6 – приватні). З'являються перші приватні садки та ШДС.

Законодавчо функціонування шкіл-дитячих садків було врегульовано у 2003 році після прийняття Положення про навчально-виховний комплекс «дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад», «загальноосвітній

навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» (постанова Кабінету Міністрів України 12 березня 2003 року № 306).

2001–2010 роки

У другому десятиріччі незалежності у Києві вже 89% дитячих садків були комунальної власності (524 заклади), майже 10% залишилися у власності відомств та підприємств, ще 1% садків були створені приватними підприємцями.

122 заклади не функціонували, 13 було ліквідовано.

У цей період з метою збереження мережі дитячих садків будівлі нефункціонуючих закладів передали в орендне використання приватним структурам, які створили приватні дитячі садки (у 2001 році – 9 приватних ШДС, у 2011 році – 24 приватних садки та школи-дитячих садки).

Одночасно зростла і частка шкіл-дитячих садків, які розміщені в будівлях дитсадків – 14,3% (з них комунальних ШДС – 89, приватних – 9).

Будівництво нових закладів дошкільної освіти уповільнилося. З 2001 по 2010 років було 7 новобудов на 1410 місць (71% з басейнами); дві новобудови ввели в експлуатацію як школи-дитячі садки (із комп'ютерними класами, кімнатами вивчення іноземної мови, музичної грамоти, кабінетами психолога, спальнями та ігровими кімнатами для учнів перших класів тощо). (фото 6 новобудови).

Найбільше садків було відкрито у 2008 році в мікрорайонах інтенсивної забудови Дарницького та Оболонського районів – 5 (71% від загальної кількості побудованих протягом цього десятиріччя).

З 2005 року почалось поступове збільшення кількості закладів дошкільної освіти та вихованців у них. На кінець 2010 року кількість закладів дошкільної освіти столиці фактично не зменшилась (0,3%), а кількість дітей у них зросла на 28,6%.

З 2007 року укомплектованість функціонуючих комунальних закладів дітьми перевищила 101% і протягом наступних років зростала через суттєве збільшення народжуваності дітей (2011 рік – народилося 32 068 дітей – майже у 2 рази більше, ніж у 2001 році). У 2014 році укомплектованість комунальних садків становила 127%.

Саме в цьому десятиріччі розпочалась процедура відновлення будівель дитячих садків, які тривалий час не функціонували (відновлено роботу 7 закладів); ремонти вивільнених приміщень, які використовувалися для роботи з дітьми (відновлено 407 груп у діючих ЗДО) та поступова реорганізація шкіл-дитячих садків у дошкільні навчальні заклади (з 2004 року реорганізовано у ЗДО 17 ШДС – 20,5%).

З 2015 до 2019 року відновлення роботи груп у комунальних садках відбувалось також у ході реалізації Проекту «Сприяння розвитку соціальної інфраструктури УФСІ V». За фінансової підтримки Уряду Німеччини відновлено роботу 110 груп (що дорівнює 10 закладам дошкільної освіти).

У 2009 році рішенням Київської міської ради № 502/2571 запроваджено міську експериментальну програму «Інклюзивне навчання та виховання дітей з синдромом Дауна» на 2010–2013 роки». Для дітей у 9 садках було створено 10 груп інклюзивної освіти, у яких виховувалося 17 дітей. Одночасно 69 дошкільнят з особливими освітніми потребами були інтегровані в освітнє середовище

закладів дошкільної освіти загального розвитку з метою ранньої соціалізації та адаптації до навчання. В Україні робота з дошкільнятами в інклюзивних групах розпочата у 2015 році (зміни до Закону України «Про дошкільну освіту»).

У 2001 році вперше на пострадянському просторі в Україні прийнято Закон «Про дошкільну освіту», яким визначено, що дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти, яку діти можуть здобувати у дошкільних навчальних закладах різних типів і форм власності, у сім'ї, у фізичних осіб.

У столиці вперше розроблено освітню програму «Столична освіта. 2001–2005 роки», одним із розділів якої став проєкт «Дошкілля», спрямований на організацію розвивального середовища дитячих садків, фахову підготовку педагогів та забезпечення закладів комплексом програмно-методичних матеріалів.

2011–2021 роки

На кінець третього десятиліття незалежності у Києві функціонує розгалужена мережа закладів дошкільної освіти різних типів і форм власності: 572 комунальних заклади (з них 36 – школи-дитячі садки та навчально-виховні комплекси), 14 відомчих садків та 257 підприємств (установ, організацій), створених суб'єктами господарювання, які отримали ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти. Ще 78 закладів не функціонують (47 комунальних, 31 – відомчий).

З 2011 року збудовано та введено в експлуатацію 14 комунальних дитячих садків на 2935 місць (50% з басейнами). (фото 8 новобудови)

Одночасно триває відновлення роботи дитсадків, які не функціонували: з 2014 по 2020 рік відновлено роботу 19 таких закладів (у т.ч. 2 відомчих). У 2021 році ведуться ремонти ще у трьох таких будівлях.

Продовжується реорганізація шкіл-дитячих садків у ЗДО: з 2011 по 2021 рік реорганізовано 42 заклади (58% від кількості ШДС у 2011 році), триває процедура трансформації ще трьох закладів. З 2019 року у навчально-реабілітаційних центрах функціонують групи для дошкільнят.

У зв'язку із спрощенням процедури ліцензування освітніх послуг суттєво збільшилась частка приватних закладів в дошкільній освіті. З 2011 року в столиці проліцензовано 296 суб'єктів господарювання у сфері дошкільної освіти, якими створено майже 8 тис. місць для дітей-дошкільнят (частка місць у приватній освіті становить 7,8%). Частка приватних закладів в мережі закладів дошкільної освіти міста становить 28%.

Фактично за останні 10 років відновлено втрачену у перші роки незалежності потужність дошкілля: кількість закладів дошкільної освіти столиці збільшилася у 1,2 рази у порівнянні з 1991 роком; кількість комунальних закладів зросла у 3,3%.

У 2010–2011 роках вперше централізовано усі комунальні заклади дошкільної освіти отримали персональні комп'ютери та поступове підключення до мережі Інтернет.

З метою забезпечення рівних прав на здобуття дошкільної освіти з 2013 року запроваджено та з 2017 року оновлено **систему електронного запису** дітей до комунальних закладів дошкільної освіти територіальної громади міста Києва (розпорядження Київської міської державної адміністрації від 23.05.2013 № 760 зі змінами від 26.03.2019 № 517). Система повністю автоматизована.

Рішенням Київської міської ради від 13.09.2018 №1369/5433 з січня 2019 року у столиці вперше по Україні запроваджено здійснення видатків на дошкільну освіту на основі **формульного підходу**. Сума базового фінансового нормативу бюджетної забезпеченості ЗДО щорічно встановлюється рішенням Київської міської ради «Про Бюджет міста Києва на відповідний рік». Батьки, які не працюють в місті Києві і діти яких не зареєстровані в місті Києві, сплачують за перебування в комунальному ЗДО встановлену суму щомісяця. Батьки, діти яких мають статус «киянин» і отримують дошкільну освіту у приватних закладах дошкільної освіти, укладають тристоронні угоди на отримання компенсації у розмірі БФН.

Через внесені зміни до Закону України «Про дошкільну освіту», прийняття Положення про заклад дошкільної освіти, затвердження Норм та порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (постанова Кабінету Міністрів України, 2021), введення системи внутрішнього контролю та запровадження шкали оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, реалізації службою якості освіти моніторингу якості освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти тощо суттєвої ваги набувають питання автономії закладів дошкільної освіти. Попереду на дошкільля очікує ще багато змін та інноваційних впроваджень. Проте будь-які зміни можуть реалізовувати досвідчені працівники. Міністерством освіти і науки України розроблено професійні стандарти для вихователів та керівників закладів дошкільної освіти, які проходять громадське обговорення.

Сподіваємось, що дошкільна освіта і надалі буде першою ланкою освіти, стартом для маленьких киян, багато з яких стануть видатними людьми сьогодення і майбутнього (*фото 12 відомі українці*).

ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

1991-2000 роки

У перший рік незалежності в Києві функціонувало 317 шкіл, одна з яких – приватна. У школах навчалося 339,7 тис. учнів. Середня наповнюваність класів становила 27,5. У дві зміни навчалися учні 181 школи. Українською мовою здобували освіту 38% учнів..

У першому десятиріччі в Києві спостерігається тенденція до збільшення загальноосвітніх навчальних закладів за рахунок будівництва комунальних шкіл. За 10 років їх кількість збільшилась на 38%.

У 1991 році в Києві відкриваються перші школи нового типу – 12 ліцеїв та гімназій (школи-гімназії №№ 56, 59, 117, 48, 167, школи-ліцеї №№ 142, 157, 208, Український колеж № 272, Український національний гуманітарний ліцей при Київському державному університеті ім. Т.Г. Шевченка, Технічний ліцей Київського політехнічного інституту, ліцей економіки та бізнесу).

У 1997 році створюється унікальний та єдиний в Україні заклад освіти – «Школа екстернів», у якому навчаються понад 400 учнів різних вікових категорій та практикуються три основні форми навчання: екстернат, індивідуальне навчання та заочне. Відкриваються приватні школи. Найстаршим приватним закладом в Україні та в місті Києві вважається ліцей "Гранд", який запрацював ще за радянських часів (у 1988 році). У перший рік незалежної України в Києві створено приватний заклад Київський ліцей бізнесу. Кількість приватних шкіл в Києві у першому десятиріччі збільшилась в 24 рази (з 1 до 24). Стрімко зменшується (на 73% за 10 років) кількість шкіл, які працюють у дві зміни.

Відбувається перехід на навчання державною мовою. Кількість учнів в школах Києва, які навчаються українською мовою збільшилась на 55% і становить станом на 01.09.2020 року 93%.

Навчальні заклади розширюють партнерські зв'язки. Школи Києва у 1998 році співпрацюють майже з 500 школами з 21 області України (започатковано проект «Сільська школа – друг і партнер») У 1999 році відповідно до наказу ГУОН м. Києва «Про розширення партнерських стосунків з навчальними закладами інших держав» навчальні заклади Києва підписали угоди про співпрацю з закладами освіти 48 країн світу.

З 1999 року всі школярі Києва безоплатно отримують напої (сік, молоко) та борошняні вироби (вівсяне печиво, пряники).

Цього ж року першокласники отримують від міської влади подарунок до 1-го вересня «Буквар» та «Щоденник київського першокласника» - документ нового типу – книгу для спілкування між вчителем, учнями та батьками.

2001-2010 роки

Станом на 01.09.2001 року столична освіта отримала унікальну мережу з 481 навчального закладу, яка повністю задовільнила індивідуальні запити батьків та учнів м. Києва: 451 школа комунальної форми власності, серед яких: початкові школи, школи-дитячі садки, середні загальноосвітні школи I-II та I-III ступенів, спеціалізовані школи з поглибленим вивченням іноземної мови з

першого класу, гімназії, ліцеї, загальноосвітні, спеціальні та санаторні школи-інтернати, вечірні школи, «Школа екстернів», та 30 приватних шкіл.

Початок другого десятиріччя відзначається ліквідацією другої зміни в усіх школах Києва. Це стало можливим через раціональне використання будівель дошкільних закладів, на базі яких було створено 99 шкіл-дитячих садків (2002 рік).

Через демографічну кризу спостерігається тенденція до зменшення першокласників та відповідно - зменшення школярів в цілому. Упродовж десятиріччя кількість учнів зменшилася на майже 84 тис. (на 27%) з 305,9 тис. у 2001 році до 222,0 тис. у 2010 році. Середня наповнюваність класів зменшилась з 28 до 25 учнів. Освітній процес для 96% школярів відбувається українською мовою.

Продовжує зростати кількість шкіл комунальної (на 22 заклади) та приватної (на 10 закладів) форм власності. Серед нових закладів загальної середньої освіти – Слов'янська гімназія (вивчення 6 мов: білоруської, польської, болгарської, чеської, російської, хорватської), Скандинавська гімназія (вивчення шведської, норвезької, фінської, данської мов). У кожному районі столиці одну із шкіл реорганізовано у спеціалізовану школу з поглибленим вивченням української мови. Збільшується кількість шкіл з профільними класами та допрофільною підготовкою. Упродовж десятиліття поряд з традиційними профілями в школах відкриваються та функціонують педагогічні, медичні, класи «юних інспекторів дорожнього руху» та податківців. Відкриваються унікальні та єдині в Європі класи спортивної журналістики (на базі школи № 233, 2002 рік) та «юних пожежних» (на базі гімназії «Потенціал», 2004 рік). Шляхом реорганізації створено спеціалізовану школу з поглибленим вивченням біотехнологій № 177, Ліцей митної справи № 144, Ліцей інформаційних технологій № 79. Розширюється мережа шкіл з поглибленим вивченням інформатики (школи № 52, 91,304).

З 2001 року школах Києва запроваджується предмет «Мій Київ»; з 2002 року у 1-х класах 50 шкіл вводиться експериментальний курс «Комп'ютерна азбука», у 2-4 класах – «Сходинки до інформатики»; з 2003 року у 10 навчальних закладах запроваджено експериментальний курс «Європейський вибір», з 2004 року – факультатив «Київський вальс», У 2004 році в 10 закладах стартує експеримент «Школа повного дня».

З 2001 року в межах першої муніципальної комплексної програми «Столична освіта. 2001-2005» запроваджується проект «Київський підручник». Видано 30 назв підручників і посібників, які розроблені учителями київських шкіл, методистами Київського міського педагогічного університету ім. Б. Грінченка. Упродовж десяти років поряд з традиційними предметними олімпіадами, що проводяться в Україні, в Києві започатковуються олімпіади з комп'ютерної графіки, образотворчого мистецтва, відкриті олімпіади зі східних та слов'янських мов.

З 2003 року за кошти бюджету міста Києва учні 1-11 класів, які перебувають на диспансерному обліку, отримують гарячі обіди; з 2004 року безоплатні обіди отримують і всі учні 1-4 класів.

У 2004 році Центром тестових технологій Міжнародного фонду «Відродження» спільно з Міністерством освіти і науки проведено тестування 4485 випускників шкіл України, серед них школи Печерського та Подільського районів Києва.

2011-2021

Починаючи з 2011/2012 навчального року, в Києві поступово збільшується контингент учнів. Так, за останні 10 навчальних років кількість дітей у школах міста зросла на **41 %**, це майже **95 тис. школярів**. Таке зростання контингенту учнів обумовлено позитивною динамікою в демографічній ситуації міста; міграційними процесами, в тому числі, збільшенням в київських школах дітей з Київської та інших прилеглих областей, прибуттям до столиці учнів з АР Крим та східних регіонів України; інтенсивністю будівництва житлового сектору.

У 2017 році прийнято новий Закон України «Про освіту». Він відрізняється від попереднього низкою нововведень — терміном освіти (в 12 років), більшою автономією шкіл, збільшенням оплати вчителям, зміною порядку атестації вчителів, правил підвищення їх кваліфікації тощо.

З прийняттям закону відбуваються зміни в мережі шкіл. Школи-дитячі садочки та навчально-виховні комплекси у складі дошкільного закладу й початкової школи трансформуються або у заклади дошкільної освіти або у початкові школи відповідно до потреби громади. Зменшується кількість вечірніх (змінних) шкіл. Вони приєднуються до закладів загальної середньої освіти, в яких утворюються вечірні та заочні класи.

У 2020/2021 навчальному році в мережі закладів загальної середньої освіти Києва 566 шкіл різних типів та форм власності: 430 – комунальних, у тому числі 2 заклади підпорядковані Департаменту культури, 128- приватних шкіл та 8 закладів освіти державної форми власності. Середня наповнюваність класів – 28 учнів. Всього у закладах загальної середньої освіти Києва навчаються 324,8 тис. учнів. Кількість школярів орієнтовно відповідає 1998/1999 навчальному року (329,5 тис. школярів), кількість шкіл вищезазначеного навчального року дорівнювала 397 (з них 16-приватних).

Пріоритетним питаннями загальної середньої освіти третього десятиріччя незалежності України є впровадження реформи «Нова Українська Школа». В основі реформи - нові компетентності, практична спрямованість знань, створення нового безпечного освітнього простору та інше. З 2017/2018 навчального року для першокласників 34-х закладів загальної середньої освіти столиці розпочалася апробація нового Державного стандарту початкової загальної освіти у межах Всеукраїнського експерименту. З 2018/2019 навчального року за цим стандартом розпочали навчання першокласники всіх шкіл столиці, як і всієї України. Субвенція з державного бюджету та значні кошти бюджету міста Києва дозволили якісно підготувати школи до впровадження НУШ, змінити освітній простір умови для навчання дітей, підготувати вчителів, забезпечити засобами навчання. У кожному початковому класі обладнано комп'ютерною технікою робоче місце вчителя. Упродовж чотирьох років проведено навчання понад 7 тис. педагогічних працівників:

вчителів початкової школи, вчителів іноземних мов та інтегрованого курсу «Мистецтво», які викладають у початковій школі, заступників директорів з початкової освіти, психологів, асистентів вчителів тощо.

Одночасно відбуваються зміни при прийомі дітей до шкіл. У 2017 році прийом до 1-х класів у 33% закладів загальної середньої освіти Києва відбувався на конкурсній основі. Конкурс був стресом для 6-річної дитини та створював можливість для корупційних дій. Починаючи з 2018 року, прийом до 1-х класів в Києві здійснюється відповідно до території обслуговування закладів освіти. Правом першочергового зарахування до 1-х класів у 2018 році скористалося 85% родин першокласників, у 2021 році - 61%.

Починаючи з 2016 року кабінети природничих дисциплін забезпечуються новим обладнанням, у тому числі цифровими вимірювальними комплексами з методичними посібниками, програмним забезпеченням та обладнання для проведення лабораторних, практичних і демонстраційних робіт. Зазначене обладнання забезпечує автоматизовану обробку даних, дозволяє відображати хід експерименту у вигляді графіків, таблиць, показань приладів.

Започатковано проєкт «Цифрова школа»: розпочато дослідно-експериментальну роботу «Організаційні, психолого-педагогічні умови впровадження елементів е-навчання в школі» (навчання за електронною книгою), у якій беруть участь 25 закладів загальної середньої освіти. Для шкіл-учасників проєкту закуплено 1305 «електронних книг» (2016 рік); на базі 53 ЗЗСО створено STEAM-центри (2019/2020 навчальний рік); у 1-4 класах шкіл Києва запроваджено «електронний класний журнал» (2020 рік); 60 закладів загальної середньої освіти мають «електронні вчительські» (2020 рік); розпочато випуск електронних учнівських квитків (2020/2021 навчальний рік).

Масове закриття шкіл на карантин у березні 2020 року стало поштовхом для переоцінки як засобів та інструментів організації шкільного навчання, так і механізмів управління закладами освіти та освітньою мережею загалом. Під час карантину Департаментом освіти і науки розроблено Регламент відновлення освітнього процесу у закладах освіти м. Києва та режиму їх роботи після зняття карантинних обмежень. Зазначений документ, затверджений розпорядженням керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації регіонального рівня у травні 2020 р., став першим в Україні алгоритмом дій для освітян по відновленню освітнього процесу в очному форматі. Напрацювання освітян Києва упродовж карантинних обмежень упорядковано у два навчально-методичні посібники: «Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва». (2020 рік, 2021 рік). Спільно з телеканалом ТРК «Київ» вчителями-ентузіастами Києва записано понад 400 телеуроків (2020-2021 роки). Розпочато роботу щодо створення 15 осередків дистанційного навчання, де безкоштовно навчатимуться учні за дистанційною формою як окремою формою здобуття освіти (ЗЗСО № 21, 44, 322, 250, 18, 136, 141, 9, 79, 257, 7, 144, 91, Київська інженерна гімназія, «Школа екстернів»).

Змінено підходи до організації харчування. Харчування за кошти бюджету Києва (безкоштовне харчування) отримає кожен третій учень (2020/2021 навчальний рік). Запроваджено нові форми організації харчування: мультипрофільне харчування («шведський стіл» і «дабл-меню») та «Шкільна кулінарна лінійка» (2019-2021 роки).

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

Розвиток освіти для осіб з особливими освітніми потребами

На зміну старої парадигми суспільно-державного усвідомлення «повноцінна більшість» – «неповноцінна меншість» приходить нова – єдина спільнота, яка включає і людей з певними порушеннями. Світова спільнота фіксує законодавчо неприпустимість так званого соціального маркування. Формується нова культурно-історична норма – повага до відмінностей між людьми.

1991-2001

З 1991 року відбувається перехід від сегрегативного навчання дітей з особливими освітніми потребами до інклюзивної освіти.

У цей період функціонувало 27 шкіл-інтернатів, в яких навчалися та виховувалися діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, напівсироти та діти з багатодітних родин. У школах також навчаються діти з особливими освітніми потребами, про те не має корекційної складової. Навчальні програми не адаптовані для таких дітей.

2001-2011

Перший освітній експеримент з інклюзивного навчання «Соціальна інтеграція та адаптація дітей з особливими освітніми потребами в групи і класи загального призначення» в столиці розпочався з 2001 року на базі НВК «Барвінок» Голосіївського району та ШДС «Паросток» Подільського району та впроваджувався до 2008 року. Зазначено, що експеримент мав позитивні результати і трансформувався в проєкт «Інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами в групах і класах загального призначення».

У 2007 році вперше у місті Києві збудований перший пандус у ШДС «Паросток» Подільського району.

З 2008 року в санаторній школі-інтернат № 21, крім дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, почали навчатися та виховуватися і батьківські діти.

З 2009 року до ДБ «Малютко» також зараховуються на навчання діти з родин.

У 2009 році ліквідований ДБ «Ясний» Шевченківського району м. Києва.

З 2010 року інклюзивна освіта стала підтримуватись законодавчою базою України, коли до Закону України «Про загальну середню освіту» були внесені зміни, згідно з якими заклади загальної середньої освіти могли повноправно створювати інклюзивні та спеціальні класи.

2011-2021

У 2012 році у 8 закладах загальної середньої освіти були утворені 43 інклюзивних класи, в яких навчалися 168 учнів з особливими освітніми потребами.

У 2012 році у 12 закладах загальної середньої освіти міста Києва функціонували 29 спеціальних класів для 312 осіб з особливими освітніми потребами. Мережа інклюзивних класів з кожним роком розширюється. Збільшується загальна кількість учнів з особливими освітніми потребами, та, водночас, розширюється спектр порушень розвитку дітей, які здобувають освіту в інклюзивних класах.

На кінець третього десятиліття у Києві кількість закладів загальної середньої освіти з інклюзивними класами збільшилася майже у 30 разів і становить 212 закладів загальної середньої освіти. Разом з однолітками у 881 інклюзивному класі навчаються 1474 учнів з особливими освітніми потребами. На сьогодні у 18 закладах загальної середньої освіти міста Києва функціонують 80 спеціальних класів для 756 осіб з особливими освітніми потребами. Спеціальні класи слугують проміжним етапом для адаптації дитини, щоб успішно розвиватися та навчатися згодом відповідно до своїх можливостей в інклюзивному класі.

З 2011 року інклюзивне навчання поширюється у всіх закладах освіти Києва. Спостерігається позитивна динаміка включення осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивне середовище закладів загальної середньої освіти Києва.

Разом з тим, для забезпечення права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, в тому числі осіб з інвалідністю, у місті Києві створена розгалужена мережа спеціальних закладів освіти, яка задовольняє потреби мешканців столиці.

Починаючи з 2016 року трансформовано 12 закладів спеціальної освіти.

На разі функціонує 8 спеціальних шкіл, 6 спеціальних шкіл-інтернатів, 2 навчально-реабілітаційних центри, навчально-виховний комплекс «Мрія», 4 санаторних школи-інтернати, 1 санаторна школа.

З метою сприяння реалізації прав і законних інтересів дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в мережі закладів освіти міста Києва функціонують один заклад освіти: санаторна школа - інтернат № 21, де на повному державному утриманні перебуває 10 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Безперешкодний доступ для осіб з інвалідністю до першого поверху забезпечено в 400 закладах освіти. Обладнані заклади освіти ліфтами - 17, платформами підйомними та іншими засобами доступності - 23 заклади та універсальними кабінами загального користування 133 заклади.

У 2018 році прийнято рішення Київської міської ради про утворення 10 інклюзивно-ресурсних центрів (далі - ІРЦ).

Для забезпечення надання якісних послуг фахівців ІРЦ постійно розширюються штатні розписи інклюзивно-ресурсних центрів: у 2018 році – введено 165 штатних одиниць, з них 72 педагогічні ставки; у 2021 році – 210 штатних працівників ІРЦ, з них 150 ставок - педагогічні працівники, зокрема, практичні психологи, вчителі-дефектологи (логопеди, сурдопедагоги, тифлопедагоги, олігофренопедагоги) та вчителі реабілітологи. Середній показник педагогічних працівників в ІРЦ міста Києва становить 15 ставок. Це найкращий показник по Україні.

У липні 2021 року депутатами Київської міської ради прийнято рішення про утворення ще чотирьох інклюзивно-ресурсних центрів у Дарницькому, Деснянському, Дніпровському та Оболонському районах.

ПРОФЕСІЙНА (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА) ОСВІТА

1991 – 2000 роки

У першому десятиріччі незалежності з огляду на соціально-економічний стан, занепад підприємств – замовників робітничих кадрів, які були базовими підприємствами професійно-технічних навчальних закладів, кількість закладів до 2000 року зменшилась на 37% (з 52 закладів залишилось 33, було ліквідовано 19 закладів). Середньорічна наповнюваність закладу становила близько 700 учнів. Щороку ринок праці поповнювали 12 тис. випускників закладів.

Заклади освіти фінансувались Міністерством освіти України з державного бюджету. Недостатні бюджетні асигнування стали причиною заборгованості за спожиті тепло-, енергоносії. Заборгованість по заробітній платі складала до 6 місяців.

Колективи закладів змушені були оголосити страйк на захист своїх прав.

Професійно-технічні навчальні заклади розпочинають перебудову на вимогу часу. Прийнято Указ Президента України 8 травня 1996 року № 322/96 «Основні напрями реформування професійно-технічної освіти в Україні».

2001 – 2010 роки

У другому десятиріччі незалежності мережа закладів майже не зазнала змін.

Професійно-технічна освіта здійснювалась у 33 професійно-технічних навчальних закладах за 168 професіями. Паралельно із професійно-технічною здобувалась повна загальна середня освіта. Середньорічна наповнюваність закладу становила близько 620 учнів (контингент закладів у середньому складав 20 500 учнів). Щороку ринок праці поповнювали 10 тис. випускників закладів. Негативні тенденції демографічної кризи 90-х років, падіння престижності робітничої професії вплинули на наповнюваність професійно-технічних навчальних закладів. У порівнянні з першим десятиріччям контингент закладів зменшився на 22% (з 23 тис. осіб до 18 тис. осіб).

Професійно-технічна освіти стає привабливою для соціально незахищених верств населення. Щорічно у закладах навчається близько 600 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 400 дітей з особливими потребами.

Уперше за роки незалежності міською владою виділено кошти на капітальний ремонт, харчування учнів, придбання наборів інструментів та обмундирування учнів I курсу, а також одягу, взуття, м'якого інвентаря учням із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

У кінці десятиріччя розпочалась комп'ютеризація закладів професійної освіти.

Особливою популярністю в учнівської молоді користуються професії: «Слюсар з ремонту автомобілів», «Оператор комп'ютерного набору», «Кухар», «Кондитер», «Офіціант», «Перукар (перукар-модельєр)».

Закладами освіти розпочато надання освітніх послуг щодо перепідготовки та підвищення кваліфікації слухачів із числа незайнятого та дорослого населення.

2011 – 2021 роки

У третьому десятиріччі незалежності мережа закладів зазнала якісних змін. Заклади з невеликою наповнюваністю було реорганізовано шляхом приєднання, запроваджено ступеневу підготовку фахівців. На кінець 2020 року у м. Києві функціонує 23 заклади професійної (професійно-технічної) освіти.

Таким чином за 30 років незалежності мережа закладів скоротилась на 59% (з 52 до 23 закладів), а контингент зменшився на 52% (з 23 тис. осіб до 12 тис. осіб).

Первинна професійно-технічна освіта здійснювалась за 111 робітничими професіями. На вимогу ринку праці міста Києва перелік професій зменшено вдвічі, зменшено інтеграцію професій з 3–4 до 2–3.

Розпочато підготовку за новими професіями: «Авторемонтник», «Офіс-адміністратор», «Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення», «Монтажник гіпсокартонних конструкцій», «Адміністратор програм радіо та телебачення», «Зварник», «Майстер готельного обслуговування», «Майстер з діагностики та налагодження електронного устаткування автомобільних засобів», «Майстер з монтажу та обслуговування систем відновлювальної енергетики» тощо.

Середньорічна наповнюваність закладу становила близько 520 осіб (контингент закладів у середньому складав 15 тис. здобувачів освіти). Щороку ринок праці поповнювали 6,5 тис. випускників закладів.

Упроваджено процедуру щодо формування регіонального замовлення на підготовку фахівців, розпочато процес передачі майнових цілісних комплексів закладів професійної (професійно-технічної) освіти з державної до комунальної власності.

Здобуття професійної освіти здійснюється за дуальною формою, започатковано елементи дистанційного навчання, зумовленого всесвітньою пандемією.

Професійна (професійно-технічна) освіта столиці перебуває у стані переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства.

ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ТА ВИЩА ОСВІТА У М. КИЄВІ

Тридцять років утвердження незалежності проходили під знаком формування, реалізації і модернізації освітньої політики і у сфері фахової передвищої та вищої освіти.

У першому десятилітті незалежності в основному створено функціонуючу та самодостатню систему освіти, що зберегла здобутки і традиції минулого, водночас стала краще відповідати новим суспільним запитам і накопичила інноваційний потенціал подальшого розвитку. Розпочатий з прийняття в 1991 році нових законів про освіту та наукову і науково-технічну діяльність, цей період національної освіти самоідентифікації завершився остаточною дезінтеграцією української освіти з пострадянським освітнім простором, створенням національного освітнього законодавства, прийняттям Національної доктрини розвитку освіти.

У період наступного десятиліття незалежності державна освітня політика здійснювалася в умовах розширення спектру та збільшення сили трансформаційних впливів європейської інтеграції та світової глобалізації. На місцевому рівні було розроблено та ухвалено першу міську цільову програму розвитку освіти Києва «Столична освіта. 2001-2005 роки».

Третьє десятиліття незалежності України у сфері освіти характеризується новим поглядом на якісний рівень і суспільну роль освіти, який зумовили Революція гідності, підписання Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. У 2014 році на засадах Болонського процесу із створення Європейського простору вищої освіти ухвалено інноваційний Закон України «Про вищу освіту», а у 2015 р. у контексті формування Європейського дослідницького простору – прогресивний Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

У 2019 році завдяки ухваленню Закону України «Про фахову передвищу освіту» було закладено основу для розвитку фахової передвищої освіти та виділено її як окрему ланку у системі безперервної освіти. До цього вона перебувала у системі вищої освіти, а з 2014 року – після ухвалення Закону України «Про вищу освіту», й взагалі у критичному становищі – на межі зникнення.

З 2018 року було прийнято рішення про передачу закладів фахової передвищої освіти з державної власності до комунальної власності територіальної громади міста Києва. Київською міською радою ухвалено рішення про надання згоди про безоплатне прийняття таких закладів до комунальної власності.

Починаючи з 2020 року вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації (технікуми, училища та коледжі), як вони раніше називалися, набувають статусу коледжу та здійснюються освітню діяльність як заклади фахової передвищої освіти.

Останні роки характеризуються істотною активізацією міжнародної співпраці в освіті і науці, зростанням відкритості світовим нововведенням, прийняттям європейського вектору розвитку.

Наразі до підпорядкування Департаменту освіти і науки належать: 1 комунальний заклад вищої освіти – Київський університет імені Бориса Грінченка; 12 закладів фахової передвищої освіти міста Києва, які мають статус окремих юридичних осіб та передаються з державної до комунальної власності; 1 комунальний заклад фахової передвищої освіти, який є структурним підрозділом Університету Грінченка – Фаховий коледж «Універсум».

ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА

1991 – 2001 роки

У період першого десятиріччя незалежності України в місті Києві функціонувало 32 заклади позашкільної освіти, які щороку відвідували близько 60-ти тисяч вихованців, що становило 18 – 19% від загальної кількості учнів закладів загальної середньої освіти. Київську міську станцію юних туристів реорганізовано у Міжнародний центр дитячо-юнацького туризму, Будинок вчителя передано у власність міста Києва (1992 рік).

У системі освіти міста Києва функціонувало 20 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, у яких займалися 11 тисяч вихованців (3,5% від загальної кількості учнів).

Пріоритетним у позашкільній освіті на той час було збереження мережі закладів позашкільної освіти, створення цілісної системи виховної роботи, яка б давала можливість забезпечити всебічний і гармонійний розвиток особистості. Значне місце приділялось організації змістовного дозвілля дітей у позаурочний час, створенню належних умов для розвитку здібностей та обдарувань школярів, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у професійному визначенні.

1991 рік – уперше в Україні в Київському Палаці дітей та юнацтва відкрито центр інформаційних технологій, центр розвитку дошкільнят «Джерельце», створено дитяче інформаційно-творче агентство «ЮН-ПРЕС».

1992 рік – Київську міську станцію юних туристів реорганізовано у Міжнародний центр дитячо-юнацького туризму, Будинок вчителя передано у власність міста Києва.

1997 рік – започатковано Першість шкільних команд із футболу на Кубок Головного управління освіти і науки м. Києва.

1998 рік – уперше в історії європейської освіти на юридичному рівні обумовлено й закріплено співпрацю освітян з батьківською і дитячою громадою як рівноправних партнерів: підписано тристоронню угоду про співпрацю «Київський трикутник» між Головним управлінням освіти Київської міської державної адміністрації, громадською організацією «Об'єднання батьків школярів м. Києва» та Київською міською радою старшокласників; проведено перший навчально-оздоровчий збір лідерів учнівського самоврядування в оздоровчому таборі «Сіверянин» (м. Алушта).

1999 рік – започатковано випуск єдиної в Європі столичної газети для школярів «Х-клас». Пізніше почала друкуватися газета спортивних досягнень школярів «Спорт-клас» та спільний проєкт з виданням «Метро» – журнал «Метро-освіта» – теж без аналогів у Європі.

Розпочато відродження шкільних театрів та в 1999 році започатковано міський фестиваль театральних колективів закладів освіти міста Києва «Срібне джерело». На початок 2001 року було 178 шкільних театральних колективів.

2000 рік – розпочато роботу із запровадження власної символіки закладів: школярі, педагоги та батьки долучилися до геральдичної справи, створюючи

герб, прапор та гімн школи. Видано збірку символіки закладів освіти міста Києва.

Новорічні вистави стали традиційним подарунком дітям пільгових категорій від Київської міської влади.

Набула розвитку мережа профільних таборів для навчання та відпочинку обдарованих і талановитих дітей, лідерів учнівського самоврядування, гуртківців закладів позашкільної освіти. Організуються трудові об'єднання старшокласників. У 2001 році відбувся перший фестиваль трудових об'єднань школярів Києва.

Започатковано проведення Міжнародного дитячо-юнацького фестивалю хорової творчості «Співає Київ весняний», міського фестивалю музичних колективів закладів освіти м. Києва «Золота осінь», фестивалю народної творчості працівників установ освіти міста Києва «Квітучі барви таланту», загальноміську акцію випускників «Посади своє дерево».

Серед дитячих творчих колективів 100 носять звання «Народний художній колектив», «Зразковий художній колектив», що є найвищим показником в Україні.

2002 – 2011 роки

У другому десятиріччі незалежності України мережа закладів позашкільної освіти міста Києва суттєво збільшилась – з 32 до 39 закладів, відповідно збільшилася кількість дітей, охоплених позашкільною освітою з 59 до 73 тисяч (з 19% до 33% від загальної кількості учнів закладів загальної середньої освіти). Відкрито один заклад позашкільної освіти міського підпорядкування – Київську Малу академію наук учнівської молоді – та шість закладів позашкільної освіти в Голосіївському, Оболонському, Святошинському та Солом'янському районах міста Києва. Державну культурно-просвітницьку установу «Київський міський будинок учителя» реорганізовано в комунальний комплексний позашкільний навчальний заклад.

Навчання в одну зміну в закладах загальної середньої освіти столиці дозволило ширше використовувати можливості школи для організації зайнятості дітей у позаурочний час, зокрема на базі шкіл відкрито гуртки за різними напрямками позашкільної освіти, спортивні секції та інші творчі об'єднання школярів.

Водночас протягом десятиріччя відкрито нові дитячо-юнацькі спортивні школи системи освіти; станом на 2011 рік функціонувало 24 ДЮСШ, які відвідували понад 14 тисяч вихованців (6,3% від загальної кількості учнів).

Пріоритетними завданнями позашкільної освіти Києва в зазначений період було розширення мережі закладів, створення умов для забезпечення доступності позашкільної освіти, модернізація матеріально-технічної бази та удосконалення науково-методичного наповнення закладів позашкільної освіти.

2002 рік – уперше в Україні започатковано традицію проведення свята «День позашкільника» для працівників закладів позашкільної освіти столиці, приуроченого до Всесвітнього дня дитини (20 листопада).

2003 рік – уперше проведено Міжнародний фестиваль дитячо-юнацької журналістики «Прес-весна на Дніпрових схилах», конкурс шкільної преси, спортивний уїкенд для лідерів учнівського самоврядування та батьків.

2004 рік – запроваджено факультатив «Київський вальс» для учнів 11-х класів закладів загальної середньої освіти; проведено перший Міжнародний зліт юних туристів.

2005 рік – започатковано міський фестиваль-конкурс «Київський вальс» – свято танцю, юності та весни.

2006 рік – уведено додаткові ставки керівників гуртків фізкультурно-спортивного напрямку в кожному закладі загальної середньої освіти міста Києва.

2007 рік – у Міжнародному центрі дитячо-юнацького туризму вперше в Україні відкрито музей туризму «Історія становлення дитячого туристсько-краєзнавчого руху в місті Києві». Вперше вихованці Київської Малої академії наук учнівської молоді отримали стипендії Київського міського голови.

Започатковано проведення Міжнародного дитячо-юнацького фестивалю народного танцю «Київське дивоколо», міського фестивалю-конкурсу «Ровесники незалежності», міського конкурсу читців, присвяченого творчості Тараса Шевченка, міського конкурсу юних поетів «Поетична весна», міського конкурсу шкільних команд КВК «Школа жартів», міського фестивалю «Гімн навчального закладу», міського фестивалю-конкурсу «Маю честь!» до Дня захисника Вітчизни, міської акції учнівської молоді «Пізнай свій край – пізнай себе», міської гри-конкурсу «Краєзнавчий квест».

Протягом зазначеного десятиріччя активізовано роботу з популяризації серед дітей та учнівської молоді етнокультурних цінностей українського народу. У закладах позашкільної освіти створено студії, гуртки народної творчості, дитячі ансамблі народного танцю, народних інструментів та фольклорні ансамблі.

2012 – 2021 роки

У третьому десятиріччі незалежності України в місті Києві функціонує 42 заклади позашкільної освіти комунальної власності територіальної громади міста Києва, це на 3 заклади більше, ніж у попередньому періоді. Заклади позашкільної освіти відвідують понад 77 тисяч вихованців.

За цей час Міжнародний центр дитячо-юнацького туризму реорганізовано в Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання, у якому вперше в Україні створено відділ національного та військово-патріотичного виховання. Відкрито Центр технічної і художньо-естетичної творчості для дітей та юнацтва «Зміна» у Дніпровському районі м. Києва, Центр позашкільної освіти в Дарницькому районі м. Києва, змінено тип і назву закладу та включено до мережі закладів позашкільної освіти

міста Києва Центр фізкультурно-спортивного напрямку «ІПОН» Оболонського району столиці.

У системі освіти міста Києва наразі функціонує 18 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, які відвідують майже 12 тисяч вихованців. У порівнянні з другим десятиріччям кількість ДЮСШ зменшилася з огляду на те, що частину закладів перепідпорядковано системі молоді та спорту столиці.

З прийняттям нового Закону України «Про освіту» з'явилося законодавче підґрунтя для системної трансформації позашкільної освіти: позашкільну освіту визначено як невід'ємну складову системи освіти, закріплено можливість визнання та врахування результатів навчання в закладах позашкільної освіти, закріплено академічну, організаційну, фінансову й кадрову автономію закладів позашкільної освіти, що у свою чергу дає можливість переходу на нові моделі позашкільної освіти на принципах гнучкості, динамічності, відкритості та максимальної доступності.

Основними завданнями позашкільної освіти в поточному десятиріччі є розвиток мережі закладів позашкільної освіти відповідно до освітніх, культурних, духовних потреб та запитів населення; забезпечення національно-патріотичного виховання учнів міста Києва шляхом проведення освітніх заходів, націлених на піднесення престижу української мови, культури, історичної пам'яті, інтеграції патріотичного виховання в освітній процес; розвиток державно-громадського управління освітою; створення сучасного освітнього середовища в закладах позашкільної освіти, сучасної моделі реалізації основних напрямів позашкільної освіти щодо формування ключових компетентностей дітей та учнівської молоді, сучасного психологічно комфортного середовища в закладах позашкільної освіти.

Започатковано 15 міських національно-патріотичних проєктів, що стали всеукраїнськими: «Нам Україна вище над усе!»; «Повертайся живим!»; «Дружнтя Україна»; «Україна – це ми!», «Україна – єдина країна»; Естафета єдності, звитяги та слави; «Ліки замість квітів»; «Діти Києва – воїнам АТО»; «Діти Києва – дітям зі сходу України»; «Листи та обереги – захисникам України»; «Воїни світла у моєму серці», «Ланцюг єдності», «Ангели пам'яті», «Ми – разом», «Моя вишиванка».

Зміцнено STEAM-напрями. На сучасному етапі діджиталізації діти та учнівська молодь мають безліч можливостей для особистісного розвитку та навчання. За допомогою новітніх технологій школярі можуть відвідати космічний простір, побачити справжнього динозавра, здійснити хімічні досліди тощо. У закладах позашкільної освіти створено сучасні STEM простори для технічного та інтелектуального розвитку дітей, підготовки майбутніх інженерів і науковців, зокрема в Київському Палаці дітей та юнацтва розпочав роботу мережевий ресурсний центр допрофільної підготовки та профільного навчання «New Skills», відділ івент-менеджменту та арт-проєктів, відділ STEM-освіти, відділ PR технологій та медіавиробництва, «Цифра центр»; у Центрі технічної і художньо-естетичної творчості для дітей та юнацтва «Зміна» м. Києва створено

проект «Студія навчальних практик віртуальної та доповненої реальності», як середовище інформаційного обміну, передбачає не лише засвоєння, але й передачу та генерування нової інформації тощо.

Партиципація учнівської молоді в дії. Реалізуються проекти: «Ми партнери: Київська міська влада та Київська міська рада старшокласників» та «Відповідальне лідерство – шлях до успіху». Щорічно проводиться Київський дитячо-юнацький форум «М18 – Ми можемо більше!». У столиці в рамках проекту здійснюються навчальні візити та тренінги, вперше відбулися вибори М18 для дітей і молоді.

Започатковано унікальні проекти: Кубок Київського міського голови з шахів «Кришталева тура» серед учнів закладів освіти міста Києва; міські змагання з мініфутболу серед збірних команд 7 – 8 класів закладів загальної середньої освіти м. Києва «Кубок мера Києва»; міську профорієнтаційну гру «Мистецька фортеця»; міський правопросвітницький проект «Школа без булінгу. Сім'я без насильства. 365»; соціальний проект «Інтелект молоді – Києву».

Департаментом освіти і науки міста Києва в березні 2020 року створено Електронний освітній простір позашкільля Києва «Все буде Добре! ОК!» (ОК – Освіта Києва). Цільова аудиторія: учні, батьки, педагоги, студенти Києва, України та світу. «Все буде Добре! ОК!» – простір, що сприяє об'єднанню та комунікації учасників 24/7 та надає можливості до самореалізації та самоідентифікації в умовах пандемії COVID-19. За період існування проекту охоплено онлайн більше 200 тисяч учасників і реалізовано понад 50 тисяч мініпроектів: #Школа – простір можливостей, #Наука на дивані, #Підтримуємо лікарів, #Театр – це про людську душу, #Все буде добре, #Дайджест крутих ідей та інші.

Упродовж карантинних обмежень закладами позашкільної освіти міста Києва забезпечено організацію освітнього процесу та виконання навчальних програм за напрямками позашкільної освіти шляхом використання інструментів і технологій дистанційного навчання. Використовуючи сучасні онлайн-сервіси та канали комунікації, педагоги позашкільля столиці охопили онлайн-навчанням понад 77 тисяч вихованців.

Вихованці закладів позашкільної освіти здобувають перемоги на міжнародних змаганнях та конкурсах, виборюють перемоги на чемпіонатах світу та Європи, знайомлять увесь світ з культурою та традиціями України. Тільки за останніх 5 років юні кияни здобули майже 4 тисячі міжнародних перемог.

Забезпечення здобуття позашкільної освіти дітьми та учнівською молоддю відповідно до інтересів та індивідуальних можливостей залишається одним із пріоритетів освітньої політики столиці.

ЕКОНОМІКА ОСВІТИ

1991-1995 роки

1. Перший в історії Незалежної України бюджет ухвалено 18 червня 1992 року. Національною валютою України з 1992 по 1996 роки визначено купоно-карбованець. Найвищий рівень інфляції зафіксований у 1993 році – 10 000 % за рік, як наслідок – зниження доходів громадян.

1.1. Бюджет I-ї п'ятирічки (1991-1995 років) інформація втрачена

1.2. Бюджет II-ї п'ятирічки (1996-2000 років)

Роки	Бюджет галузі "Освіта"				Питома вага в бюджеті міста
	млн грн	приріст у грн, %	млн \$	приріст у \$, %	
1996	133,7	*	71,3	*	17,0
1997	155,8	+ 16,5	82,0	+ 15,0	20,5
1998	164,9	+ 5,8	48,1	- 41,3	21,0
1999	180,7	+ 9,6	34,6	- 28,0	21,6
2000	327,4	+ 81,2	60,2	+73,9	21,7

Питома вага бюджету галузі «Освіта» у місті Києві почала зростати з 17,0% у 1996 році до 21,7% у 2000 році (зростання більше, ніж удвічі). Однак, темпи інфляції у цьому періоді виявилися суттєвими і з 1996 року бюджет галузі скорочувався шаленими темпами.

02 вересня 1996 року в Україні була проведена грошова реформа та в обіг введено національну валюту України гривню.

Середній розмір місячної заробітної плати у гривневому виразі зріс зі 123,00 грн у 1996 році до 151,00 грн у 2000 році.

Проте, у доларовому еквіваленті продовжувалося зниження розміру заробітної плати: з 43 \$ (1996 рік) до 28 \$ (2000 рік).

Знакова подія, що суттєво зменшила розмір гаманців освітян відбулася у 1997 році - призупинення виплати в повному обсязі надбавок та доплат, передбачених ст. 57 Закону України «Про освіту» (надбавки за вислугу років, допомоги на оздоровлення при наданні щорічної відпустки).

Так, протягом 01.01.1997-01.09.2002 років педагогічні працівники України були позбавлені гарантованих законодавством виплат, що призвело до утворення в Україні кредиторської заборгованості педагогічному персоналу у розмірі 659,2 млн грн (123,9 млн \$). У місті Києві кількість таких педагогічних працівників становила 41 333 особи, заборгованість яким склала 107,9 млн грн (20,3 млн \$) або п'ята частина заборгованості країни. Як наслідок такої дискримінаційної політики галузь відчула кадровий дефіцит - зменшення кількості педагогів у місті Києві на 10%.

2001-2010 роки

На початку 2000-х в країні відбулося зниження темпів інфляції та відновлення економічного зростання. Починаючи з 2001 року бюджет галузі у Києві щорічно зростає.

Так, з 2001 по 2010 рік бюджет галузі «Освіта» зріс у 6 разів: з 347,2 млн грн у 2001 році до 2 116,2 у 2010 році.

Питома вага бюджету галузі «Освіта» в бюджеті міста Києва стрімко зростала з 21,8% у 2001 до 31,8% у 2010 році.

Роки	Бюджет галузі "Освіта"				Питома вага в бюджеті міста
	млн грн	приріст у грн, %	млн \$	приріст у \$, %	
2001	347,2	+ 6,0	65,5	+ 8,8	21,8
2002	461,2	+ 32,8	86,5	+ 32,0	21,8
2003	483,4	+ 4,8	90,7	+ 4,8	21,8
2004	621,6	+ 28,6	117,2	+ 29,2	23,6
2005	1 001,7	+ 61,2	198,4	+ 69,3	25,9
2006	1 277,2	+ 27,5	252,9	+ 27,5	26,1
2007	1 742,0	+36,4	345,0	+ 36,4	27,2
2008	2 635,9	+ 51,3	342,3	- 0,8	32,7
2009	2 723,6	+ 3,3	349,6	+ 2,1	27,0
2010	2 116,2	- 22,3	378,4	+8,2	31,8

Зростання розміру заробітної плати

По галузі «Освіта» протягом 10 років у 12 разів зріс показник розміру середньомісячної заробітної плати:

2001 рік - 225,00 грн (43 \$),

2010 рік – 2 671,00 грн (338 \$).

Одним з факторів зростання стало прийняття 30.08.2002 року Кабінетом Міністрів України Постанови № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери», якою було започатковано поетапне (III етапи) впровадження системи оплати праці на основі Єдиної тарифної сітки розрядів та коефіцієнтів визначення розміру оплати праці: з 01.09.2005, з 01.06.2007 та з 01.09.2008. Так, введення останнього III етапу дозволило збільшити заробітну плату освітян майже в 3,5 рази порівняно з 2005 роком з 641,00 грн (127 \$) до 2181,00 грн (432 \$).

Відшкодування державою педагогічним працівникам заборгованості з виплат, передбачених статтею 57 Закону України «Про освіту»

Маловідомий факт, завдяки педагогу професійно-технічного училища міста Конотоп Сумської області освітяни усєї країни з 2004 року почали

повертати кошти по заборгованості 1997-200 року з виплати надбавок по ст.57 Закону України «Про освіту».

Так, у лютому 1998 року в Конотопський міський суд Сумської області з позовом до Конотопського ПТУ № 20 звернулась педагогічний працівник Півень Ірина Валеріївна (1960 р.н.) про виплату заборгованості з заробітної плати за період листопад-грудень 1997 р, а також надбавки за вислугу років за 1997 р. на загальну суму 874,70 грн (473 \$).

Рішенням від 01 квітня 1998 р. Конотопський міський суд задовольнив позов та зобов'язав відповідне училище виплатити заявниці заявлену суму. Проте, виплату заявниці не отримала.

З травня 1998 р. по листопад 2000 р. заявниці подавала численні скарги в Конотопське міське управління юстиції, голові Конотопського міського суду, Конотопське відділення Державного казначейства з метою домогтися примусового виконання рішень.

У зв'язку з тим, що державні органи роками не вживали заходів для виконання судових рішень у справах заявниці, мало місце порушення чл 1 ст.6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини. Отже, врешті-решт документи по справі було передано до Європейського суду з прав людини у місті Страсбург.

У червні 2004 року Європейський суд з прав людини прийняв перше одностайне рішення щодо відшкодування Урядом України заявниці заборгованості з виплат, передбачених статтею 57 Закону України «Про освіту». Саме справа «Півень проти України» поклала початок боротьби освітян за свої права та повернення гарантованих коштів.

09.09.2004 року Урядом видано Закон України «Про реструктуризацію заборгованості з виплат, передбачених статтею 57 Закону України "Про освіту" педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників навчальних закладів». 19.09.2005 Кабінет Міністрів України затвердив Постанову № 934 «Про реалізацію Закону України «Про реструктуризацію заборгованості з виплат, передбачених статтею 57 Закону «Про освіту» педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників навчальних закладів», якою затверджено Порядок і визначено механізм погашення кредиторської заборгованості особам, які у період із січня 1997 року по серпень 2002 року працювали на посадах педагогічних і науково-педагогічних закладів та установ освіти.

2011 – 2021 роки

Бюджет галузі:

Роки	Бюджет галузі "Освіта"				Питома вага в бюджеті міста
	млн грн	приріст у грн, %	млн \$	приріст у \$, %	
2011	3 470,2	+ 64,0	388,8	+ 2,8	26,0
2012	4 263,3	+ 22,9	533,6	+ 37,2	24,1
2013	4 513,0	+ 5,9	564,8	+ 5,9	29,1

2014	5 072,3	+ 12,4	390,2	- 30,9	28,3
2015	5 708,8	+ 12,6	237,9	- 39,0	23,2
2016	7 000,4	+ 22,6	257,5	+ 8,3	22,7
2017	10 354,3	+ 47,9	368,9	+ 43,3	22,0
2018	12 441,7	+ 20,2	449,5	+ 21,9	22,7
2019	16 545,6	+ 33,0	698,5	+ 55,4	26,8
2020	19 200,9	+16,1	679,1	- 2,8	20,0
2021	23 922,8	+ 24,6	845,3	+24,5	36,8

Середній розмір заробітної плати з 2011 по 2021 рік зріс у 4,7 рази:

- 2011 рік – 2 987,00 грн (375 \$);
- 2021 рік – 14 019,00 грн (527 \$).

Важливою подією та викликом для економіки освіти став період Революції Гідності 2013 року. У 2013-2014 роках у першу чергу забезпечувалось фінансування видатків бюджету на оплату праці. Завдяки злагодженим діям міста, виплата заробітної плати освітянам не припинялась. Навпаки, у зв'язку з відсутністю фінансового ресурсу у місті Києві виникла кредиторська заборгованість за продукти харчування і комунальні послуги та енергоносії, яку було повністю погашено на початку 2016 року.

Освітня субвенція

У 2017 році Урядом України вносяться зміни до Постанови КМУ від 14.01.2015 № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам», якими регламентується спрямування коштів державного бюджету на оплату праці педагогічних працівників початкових шкіл, гімназій, ліцеїв, спеціальних шкіл, мистецьких шкіл, шкіл-інтернатів (спортивного, військового, наукового профілів); а також викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти та фахової передвищої освіти і коледжі, які викладають предмети згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти.

Загалом з державного бюджету місту Києву виділено кошти освітньої субвенції на оплату праці педагогічних працівників:

- o 2017 рік – 2,5 млрд грн;
- o 2018 рік – 2,8 млрд грн;
- o 2019 рік – 3,5 млрд грн;
- o 2020 рік – 4,1 млрд грн;
- o 2021 рік – 5,4 млрд грн.

Окрім того, за період 2018-2021 роки з державного бюджету місцевим бюджетам спрямовано 675,3 млн грн. інших видів субвенції, у т.ч. на зміцнення матеріально-технічної бази навчальних закладів, з них:

- ✓ на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» на придбання засобів навчання для початкової

- школи, підготовку тренерів-педагогів, супервізорів, проведення супервізії та підвищення кваліфікації педагогічних працівників -250,0 млн грн.;
- ✓ на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за напрямом проведення корекційно – розвиткових занять у закладах загальної середньої освіти та у закладах дошкільної освіти, придбання спеціальних засобів корекції у закладах загальної середньої освіти та у закладах дошкільної освіти, оснащення інклюзивно-ресурсних центрів, оснащення професійно-технічних навчальних закладах -115,1 млн грн.
 - ✓ придбання обладнання для ресурсних кімнат, придбання спеціальних автомобілів, призначених для надання додаткових психолого-педагогічних, розвиткових послуг працівниками інклюзивно-ресурсного центру, обладнання для спеціальних шкіл та навчально-реабілітаційних центрів, в яких навчаються сліпі, із зниженим зором, глухі діти - 26,2 млн грн.
 - ✓ покращення матеріально-технічної бази в професійно-технічних навчальних закладах, оснащення закладів загальної середньої освіти засобами навчання, у тому числі кабінетами STEM-лабораторіями, придбання персональних комп'ютерів, ноутбуків для вчителів, придбання послуг з доступу до Інтернету -195,3 млн грн.
 - ✓ придбання обладнання для їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти - 28,6 млн грн.
 - ✓ реалізацію програми «Спроможна школа для кращих результатів» - 20,0 млн грн.

РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ОСВІТИ

За 30 років з дня проголошення Незалежності України в Києві побудовано 105 закладів освіти, з яких: 41 заклад загальної середньої освіти на 44 969 учнівських місць та 64 заклади дошкільної освіти на 13 960 місць.

1991–2000 роки

Побудовано 29 закладів загальної середньої освіти, кількість створених учнівських місць складає 34513.

Будівництво проводилось відповідно до ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», СНиП 2.08.02-89 «Общественные здания и сооружения» та ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів».

Однією із вимог законодавства була нормативна площа, яка приймалася з розрахунку від 2.0 до 2.8 кв.м на одного учня.

Побудовано 43 заклади дошкільної освіти, 36 з них – із стаціонарними басейнами, кількість створених місць складає 9615.

Будівництво проводилось відповідно до ДБН В.2.2-4-97 «Будинки та споруди дитячих дошкільних закладів».

Будівництво закладів освіти проводилось відповідно до типових проєктів.

2001–2010 роки

Побудовано 6 закладів загальної середньої освіти, кількість створених учнівських місць складає 5446.

Будівництво проводилось відповідно до ДБН В.2.2-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», з розрахунком нормативної площі від 2.4 до 2.8 кв.м на одного учня.

Побудовано 7 закладів дошкільної освіти, 5 з них – із стаціонарними басейнами, кількість створених місць - 1 410.

З 2008-2009 років розпочато впровадження індивідуального підходу до проєктування освітніх закладів.

2011–2021 роки

Побудовано 6 закладів загальної середньої освіти, кількість створених учнівських місць складає 5010.

У 2018 році офіційно вступили в дію оновлені Державні будівельні норми В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти»

Новими ДБН передбачено:

- обов'язкову енергомодернізацію будівель закладів освіти;
- проєктування класів з можливістю групового та індивідуального навчання та збільшення площі класу на 1 учня з 2 до 3 кв.м. Це створює можливість для відкритого простору в школах;
- обов'язкове облаштування інклюзивного простору.

Крім того, побудовано 14 закладів дошкільної освіти, 7 з них – із стаціонарними басейнами, кількість створених місць становить 2 935.

Вступили в дію оновлені ДБН В.2.2-4:2018 «Заклади дошкільної освіти».

Новими нормами враховано:

- створення комфортних умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами;
- вбудованих приміщень для груп короткочасного (до 4-х годин) перебування дітей дошкільного віку в 1-2 поверхи житлових будинків;
- вбудованих дошкільних навчальних закладів загального розвитку (ясел, ясел-садків, дитячих садків) місткістю до 80 місць (2-4 групи) в 1-2 поверхи житлових будинків;
- вбудовано-прибудованих дошкільних навчальних закладів загального розвитку місткістю до 120 місць (до 6 груп) в 1-2 поверхи житлових будинків;
- прибудованих дошкільних навчальних закладів загального розвитку місткістю до 160 місць (до 8 груп) до глухих торців житлових будинків.

Впроваджено індивідуальний підхід до проектування кожного освітнього закладу.

оновлено

У третьому десятиріччі за кошти міського бюджету побудовано та реконструйовано 34 заклади освіти: 10 закладів загальної середньої освіти, кількість створених місць складає 7924 та 24 заклади дошкільної освіти, кількість створених місць складає 4180. Відновлено роботу 19 ЗДО, відремонтовано 110 груп у працюючих садках, що рівнозначно 10 одинадцятигруповим садкам.

На початку 2012 року в місті Києві було 11 довгобудів, 8 із яких успішно були завершені у цей період.

У 2018 році офіційно вступили в дію оновлені Державні будівельні норми В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти» та ДБН В.2.2-4:2018 «Заклади дошкільної освіти». Впроваджено індивідуальний підхід до проектування кожного освітнього закладу.

У 2019 році розпочато проект надбудов шкіл. Здійснено надбудову 4-го поверху у гімназії № 315 Дарницького району на 500 учнів. Таке архітектурне рішення - надбудова поверхів навчальних закладів - актуальне для щільно забудованих районів міста.

У 2021 році завершується реконструкція закладу загальної середньої освіти № 22 у Солом'янському районі на 450 місць. Прибудовано навчальний корпус до гімназії № 59 Голосіївського району та НВК ОРТ № 141 Дніпровського району. Потужність кожного закладу зросла на 500 місць. До кінця поточного року планується завершити надбудову гімназії № 179 Голосіївського району на 450 учнів та будівництво закладу дошкільної освіти № 536 і реконструкцію закладу дошкільної освіти № 497 Святошинського району.

Оформлено право користування земельними ділянками 897 закладів освіти, що складає 86 % від загальної кількості прийнятих рішень.

Земельні ділянки

Межі земельних ділянок, на яких розташовані заклади освіти, змінювалися.

Через відсутність чітких меж землекористування виникали численні проблеми: незаконне відчуження земельних ділянок для несанкціонованого будівництва на територіях закладів освіти та поруч з ними. Це призводило до порушення вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності та санітарно-гігієнічних норм.

За період 1991 - 2001 рр. правовстановлюючі документи на земельні ділянки закладів освіти відсутні, з 2003 - 2011 рр. оформлено право постійного користування для 14 закладів освіти.

Міською владою було прийнято рішення про реалізацію загальноміської програми «Оформлення права користування земельними ділянками закладів освіти». Зазначена програма надає можливість забезпечити цільове використання земельних ділянок та унеможливило їх вилучення.

Упродовж останнього десятиріччя відповідно до загальноміської програми «Оформлення права користування земельними ділянками закладів освіти» здійснюється оформлення права користування закладами освіти 1040 земельних ділянок, 897 – оформлено, що складає 86 % від загальної кількості прийнятих рішень.

Енергозбереження

Упродовж 30 років незалежності України змінювався підхід стосовно вдосконалення технічних характеристик будівель закладів освіти за рахунок впровадження енергозберігаючих заходів, покращує якість матеріально-технічної бази, комфортність перебування учасників освітнього процесу, дозволяє економити енергоресурси та зменшувати витрати бюджетних коштів.

У 1997–1999 роках розпочато роботи з встановлення теплових лічильників (у тому числі із терморегуляторами) в закладах освіти, завдяки чому кошти сплачують лише за фактично спожиту теплову енергію, що надало можливість економити бюджетні кошти. У 2006 році завершено встановлення лічильників теплової енергії в усіх закладах освіти міста.

У рамках проєкту «Енергозбереження в адміністративних і громадських будівлях м. Києва» у 2000–2006 роках встановлено 1049 модульних індивідуальних теплових пунктів (надалі – МІТП) у закладах освіти міста. МІТП являє собою технологічну систему, призначену для передачі теплової енергії від магістральної мережі до споживачів. У теплу погоду подача тепла в будівлі знижується, а в холодну – підвищується. Крім того у канікулярний період регулюється теплоспоживання з метою недопущення перевитрат теплової енергії та раціонального використання коштів на енергоносії.

Запроваджено систему оперативного моніторингу енергоспоживання (веб-сайт) в закладах освіти, яка передбачає надання інформації щодо обсягів спожитої теплової та електричної енергії. КІП ГВП проводиться аналіз споживання енергоресурсів і визначаються обсяги економії/ перевитрат.

Для досягнення максимального результату в підвищенні енергоефективності у 2015–2020 роках розпочато комплексне виконання робіт – термомодернізацію будівель закладів освіти (утеплення фасадів, покрівель; заміна вхідних груп та вікон на енергозберігаючі; реконструкція системи

опалення та вентиляції, модернізація освітлення тощо). У зазначений період виконано термомодернізацію 28 будівель закладів освіти (22 ЗДО, 5 ЗСО, 1 НВК).

КАДРИ

В освітній галузі міста Києва станом на 01.07.2021 року працюють 39510 педагогічний працівник, з них:

- у ЗЗСО (всіх типів) – 24 361;
- у ЗДО – 10 431;
- у ЗПО – 1 776;
- у ДЮСШ – 301;
- у ПТО – 1868;
- у ЗВО – 773 працівники.

Серед освітян столиці 89,8 % становлять жінки, 10,2 % - чоловіки.

Одним із показників якості освіти є кваліфікаційний рівень підготовки учителів міста Києва. Серед педагогічних працівників 95,2 % мають освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, магістра.

Середній вік педагогічних працівників закладів освіти міста Києва становить 45 років. Кількість освітян до 30 років складає 11,6%, 31-40 років – 20,2%, 41-50 років – 26,5%, 51-54 роки – 9,9%, 55-60 років – 12,4%, понад 60 років – 19,4%.

55,4 % освітян столиці мають стаж педагогічної роботи понад 20 років.

Плинність педагогічних кадрів у місті Києві складає 12 %.

2001 – 2011 роки

В освітній галузі міста створена система роботи, що охоплює широкий комплекс заходів щодо забезпечення закладів освіти справжніми управлінськими менеджерами. Так, у 1996 році під керівництвом Жебровського Б.М. при Головному управлінні освіти і науки було створено Школу резерву керівників навчальних закладів, завданням якої було проведення якісного відбору здібних до управлінської діяльності освітян, планомірна якісна підготовка керівних кадрів для закладів освіти міста Києва.

З 1996 по 2014 роки Школу резерву керівників дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів закінчили 801 слухач.

Заняття для молодих керівників проводилися на базі Київського університету імені Бориса Грінченка за участі науковців, працівників кадрових служб, спеціалістів з правових, економічних питань та питань охорони праці і безпеки життєдіяльності, працівників санітарно-епідемічної служби, правоохоронних органів та на базі закладів освіти міста Києва, які були визначені для проходження стажування слухачами Школи резерву.

2011 – 2021 роки

У 2013 році розпочала роботу міська «Школа молодого керівника навчального закладу», метою якої було формування у керівників закладів освіти високого рівня управлінської культури.

Головне в управлінні – особистість керівника. Для перетворення закладів освіти на такі, які відповідатимуть вимогам сучасності, потрібні нові технології управління, а щоб концепція була успішно впроваджена, директори закладів

освіти мають стати лідерами змін. Якість підвищення ефективності навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти, ріст професійної майстерності вчителя і творчого потенціалу педколективу залежить насамперед від рівня компетентності, творчої активності керівників закладів освіти.

У 2015 році Київською міською владою вперше в Україні започатковано конкурсний відбір на посаду керівника закладу освіти. Керуючись принципами відкритості, прозорості, гласності та вдалим столичним досвідом з проведення конкурсного відбору на зайняття посад керівників закладів освіти Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 28.03.2018 № 291 «Про затвердження Типового положення про конкурс на посаду керівника державного, комунального закладу загальної середньої освіти».

З 2015 по 2021 роки у конкурсі взяли участь понад 800 учасників. З них 410 осіб призначено на посади керівників: 252 – на посади керівників закладів загальної середньої освіти, 158 – на посади керівників закладів дошкільної освіти.

Статистичні показники по конкурсу керівників закладів освіти міста Києва у 2015 – 2021 роки

№	2015 рік					
	Кількість вакансій закладів освіти		Кількість учасників конкурсу		Кількість призначених керівників	
	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО
1	16	15	41	13	15	9
2	8	10	24	14	7	6
3	5	7	10	7	-	3
4	5	8	27	11	4	4
	34	40	102	42	26	22

№	2016 рік					
	Кількість вакансій закладів освіти		Кількість учасників конкурсу		Кількість призначених керівників	
	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО
5	17	14	31	21	9	10
6	14	9	28	16	10	9
7	6	1	16	1	-	1
	37	24	75	38	19	20

№	2017 рік					
	Кількість вакансій закладів освіти		Кількість учасників конкурсу		Кількість призначених керівників	
	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО
8	24	17	59	29	20	11
9	6	8	10	9	5	8
	30	25	69	38	25	19

№	2018 рік					
	Кількість вакансій закладів освіти		Кількість учасників конкурсу		Кількість призначених керівників	
	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО

10	12	24	21	28	10	16
11	9	11	16	16	9	11
	21	35	37	44	19	27

№	2019 рік					
	Кількість вакансій закладів освіти		Кількість учасників конкурсу		Кількість призначених керівників	
	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО
12	2	4	4	7	-	3
13	19	27	29	45	12	22
14	12	10	34	10	7	9
15	7	7	14	9	6	7
	40	48	81	71	25	41

№	2020 рік					
	Кількість вакансій закладів освіти		Кількість учасників конкурсу		Кількість призначених керівників	
	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО
16	65	-	82	-	62	-
17	-	19	-	22	-	17
18	8	8	12	7	4	7
	73	27	94	29	66	17

№	2021 рік					
	Кількість вакансій закладів освіти		Кількість учасників конкурсу		Кількість призначених керівників	
	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО	ЗЗСО	ЗДО
19	84	-	101	-	72	-
20	-	13	-	15	-	12

Усього (за 2015-2021 роки): 559 277 252 158

Стимулювання педагогічних працівників міста Києва

З 2007 року педагогічним працівникам закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти за особливі успіхи у здійсненні навчання і виховання здобувачів освіти присуджується щорічна Премія Верховної Ради України.

З 2007 по 2021 роки щорічну Премію присуджено 14 педагогічним працівникам закладів освіти міста Києва. Серед них 8 представників, які працюють у системі загальної середньої освіти, 3 – представляють дошкільну освіту, 1 – позашкільну, 2 – систему професійної (професійно-технічної) освіти.

Інформація про кількість педагогічних працівників закладів освіти міста Києва, які отримали щорічну Премію Верховної Ради України у період з 2007 по 2021 роки

2007 рік – 1 особа (Алексенко Георгій В'ячеславович - директор Київського вищого професійного училища будівництва і дизайну);

2010 рік – 2 особи (Ковальчук Олександр Володимирович - директор гімназії "Києво-Могилянський колегіум" Деснянського району міста Києва,

Заклади дошкільної освіти	10 431		31				1	295	23	132	9
Заклади загальної середньої освіти	24 361	5	65	100	8	1	4	1835	193	383	23
Заклади позашкільної освіти	1776		6	4	1	1	1	117	9	36	2
Київський університет імені Бориса Грінченка	1052		12	4	7	1	9	42	5	12	4
Установи, що підпорядковані Департаменту освіти і науки (без ПТО)			4	3	1		1	32	5	37	1
РАЗОМ		5	118	111	17	3	16	2321	235	600	39

Інформація

про нагородження відзнакою Київського міського голови переможців конкурсу «Учитель року»

Розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 15.02.2012 року № 247 затверджено Положення про нагородження переможців та лауреатів II (міського) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року», яким встановлено виплату грошових премій переможцям міського етапу Всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

З 2015 по 2017 роки переможців та лауреатів міського етапу конкурсу «Учитель року» нагороджено відзнакою Київського міського голови та виплатою грошової премії у розмірі: за I місце – 5000 тис. грн, за II місце – 3000 тис. грн, за III місце – 2000 тис. грн.

У 2018 році у зв'язку зі зміною розміру мінімальної заробітної плати запроваджено виплату грошових премій переможцям та лауреатам у кожній номінації II (міського) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року» в розмірі чотирьох мінімальних заробітних плат переможцям та трьох і двох мінімальних заробітних плат лауреатам, які посіли відповідно друге та третє місце та відповідно становить: за I місце – 14 892 грн., за II місце – 11 169 грн., за III місце – 7446 грн.

У 2019 році розмір грошової премії переможцям та лауреатам у кожній номінації конкурсу становив: за I місце – 16692 грн., за II місце – 12519 грн., за III місце – 8346 грн.

У 2020 році розмір грошової премії переможцям та лауреатам у кожній номінації конкурсу становив: за I місце – 20 000 грн, за II місце – 15 000 грн, за III місце – 10 000 грн.

У 2021 році розмір грошової премії переможцям та лауреатам у кожній номінації конкурсу становив: за I місце – 24 000 грн, за II місце – 18 000 грн, за III місце – 12 000 грн.

**Інформація про переможців та учасників II (міського) туру
Всеукраїнського конкурсу «Учитель року»
за 2015-2021 роки**

Роки	Кількість переможців	Кількість учасників	Всього
2015	I місце – 4 II місце – 4 III місце – 4	25	37
2016	I місце – 4 II місце – 4 III місце – 4	24	36
2017	I місце – 4 II місце – 4 III місце – 4	26	38
2018	I місце – 4 II місце – 4 III місце – 4	25	37
2019	I місце – 5 II місце – 5 III місце – 5	34	49
2020	I місце – 5 II місце – 5 III місце – 5	36	51
2021	I місце – 4 II місце – 4 III місце – 4	21	33
Всього:	I місце – 30 II місце – 30 III місце – 30	191	281

МІСЬКІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ У ГАЛУЗІ ОСВІТА

«Столична освіта. 2001-2005 роки»

У 2001 році було розроблено та затверджено на IX сесії XXIII скликання Київської міської ради програму «Столична освіта. 2001-2005 роки», яка й визначила перспективи освітньої галузі міста Києва.

Програма складалася з 11 розділів: «Здоров'я дитини», «Дошкільна освіта», «Загальна середня освіта», «Професійно-технічна освіта», «Позашкільна освіта», «Післядипломна освіта», «Педагогічні працівники», «Управління освітою», «Міжнародне співробітництво», «Матеріально-технічне забезпечення», «Фінансове забезпечення».

Виділені кошти за програмою надали можливість вирішити нагальні потреби освітніх установ, зміцнити їх матеріально-технічну базу та забезпечити сучасний рівень розвитку освіти столиці.

Бюджет програми – 465,8 млн грн.

Важливими результатами реалізації програми стало:

- підготовка закладів освіти до нового навчального року;
- підготовка установ до роботи в осінньо-зимовий період;
- комп'ютеризація установ та закладів освіти міста;
- оздоровлення дітей та підлітків міста;
- охорона загальноосвітніх закладів;
- придбання одягу і взуття для вихованців шкіл-інтернатів;
- придбання шкільних наборів для першокласників;
- Київський підручник;
- проведення новорічних свят.

«Освіта столиці. 2006-2010 роки»

Програмою «Освіта столиці 2006-2010 роки» продовжено виконання заходів, розпочатих у попередній міській цільовій програмі: підготовка закладів освіти до нового навчального року, підготовка установ до роботи в осінньо-зимовий період, комп'ютеризація установ та закладів освіти міста, оздоровлення дітей та підлітків міста, придбання шкільних наборів для першокласників, проведення новорічних свят тощо.

Бюджет програми складав 1 332,0 млн грн.

Важливим результатом реалізації програми було:

- створення Київського університету імені Бориса Грінченка як багатопрофільного закладу вищої освіти IV рівня акредитації;
- відновлення діяльності Інституту післядипломної освіти;
- надання пільг приватним закладам освіти;
- започаткування програми з енергозбереження;
- започаткування виготовлення державних актів на право користування закладами освіти земельними ділянками.

«Освіта Києва. 2011-2015 роки»

Столична освіта як невід'ємна складова українського освітнього простору потребувала переходу від моделі підтримки функціонування системи навчальних закладів до моделі випереджального розвитку на засадах стратегічного планування, проектного менеджменту та лідерства. Програма складалася з таких розділів: «Здоров'я через освіту», «Дошкільна освіта», «Загальна середня освіта», «Виховання та позашкільна освіта», «Професійно-технічна освіта», «Вища освіта і наука», «Київський університет ім. Бориса Грінченка», «Розвиток педагогічних кадрів», «Управління освітою», «Моніторинг освітнього процесу та ефективності управління освітою», «Інформаційно-освітнє середовище навчальних закладів столиці», «Економіка освіти».

Бюджет програми - 24 158,5 млн грн.

Важливим результатом реалізації програми було:

- упровадження новітніх енергозберігаючих технологій у навчальних закладах (51,3 млн грн).

«Освіта Києва. 2016-2018 роки»

З 2016 року було враховано позитивний досвід програми попередніх років. «Освіта Києва. 2016-2018 роки» спрямована на розв'язання основних проблем у галузі «Освіта» та орієнтована здебільшого на підтримку функціонування системи освіти, а не на її розвиток, адже помітними були проблеми: наявності фінансування для утримання мережі закладів освіти та фінансування розвитку людського капіталу; недостатня якість освітніх послуг та порушення принципу рівного доступу до якісної освіти; невідповідність між можливостями сучасних технологій та станом інформаційно-аналітичного забезпечення освіти.

Програма складалася з 11 підпрограм: «Дошкільна освіта», «Загальна середня освіта», «Інклюзивна та спеціальна освіта», «Виховання та позашкільна освіта», «Професійно-технічна освіта», «Вища освіта і наука», «Інтерпрети київського міського голови», «Єдиний інформаційно-освітній простір навчальних закладів комунальної форми власності», «Методична, технічна підтримка закладів освіти», «Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт закладів освіти», «Оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти».

Бюджет програми – 26 166,4 млн грн.

Важливими результатами реалізації програми було:

- отримання актів на право постійного користування земельними ділянками» (2017 рік – 100,0 млн грн);
- запровадження програми «Дріб'язок на побутові потреби» ;
- запровадження програми «Електронний підручник» для учнів 5-х класів;
- передання на фінансування 12 вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації (закладів фахової передвищої освіти);
- впровадження конкурсу на отримання грантів Київського міського голови у галузі освіти.

«Освіта столиці. 2019-2023 рр.»

Міська комплексна цільова програма «Освіта Києва. 2019-2023 роки» передбачає створення єдиного освітнього простору з системою інституційної,

індивідуальної та дуальної форм здобуття освіти та умов для розвитку закладів освіти.

Стратегічні напрями розвитку освіти у місті Києві, визначені у програмі «Освіта Києва. 2019-2023 роки», це – зміни в адміністративній частині, харчуванні, безпеці в освітніх закладах та реалізація проекту «гроші ходять за дитиною».

Якщо попередня програма 2016-2018 років була здебільшого програмою функціонування та утримання галузі, то нова 2019-2023 років – це програма розвитку. Лише за порівнянням фінансових показників її обсяг зріс удвічі – із 2,5 млрд грн до 5,2 млрд грн.

Актуальна програма забезпечує справедливу (за ступенем потреби) черговість проведення ремонтних робіт у закладах освіти. У районних управліннях освіти модернізовано інженерні групи, які здійснюють професійне обстеження технічного стану освітніх споруд і визначають, які роботи та у якій черговості мають бути проведені у найближчі роки. З метою зробити цей процес більш прозорим, розпочато роботу над «Картою освітніх потреб».

У сфері харчування запропоновано новий Порядок, який посилив контроль над його якістю. Варіанти реалізації від потужного підприємства до міні-цехів, більше схожі на міні-кулінарні цехи, ніж їдальні у звичному нам розумінні.

Особливу увагу приділено проекту «Гроші ходять за дитиною» та питанню безпеки у закладах освіти. Упродовж дії програми у закладах встановлюються тривожні кнопки та камери відеоспостереження, запроваджено роботу груп швидкого реагування та фізичної охорони силами працівників КП «Муніципальна охорона». Особлива увага приділена огорожам шкіл та дитячих садків.

Бюджет програми – 52 397,8 млн грн.

ПРИВАТНІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ

1991-2000 роки

Починаючи з 1991 р. відбувається відновлення приватного сектору в освіті й започаткування шкіл і садочків, заснованих на приватній формі власності. Рівесниками незалежності є Київський ліцей бізнесу, Ліцей «Гранд», Ліцей туризму (нині «Ольгинський»). Період 1991-1997 рр. можна визначити як етап активних інноваційних педагогічних пошуків, ентузіазму реалізації авторських ідей і освітніх технологій. Приватні школи створювали переважно творчі освітяни, які хотіли розкрити свій, не задіяний у державних школах, потенціал. Держава і київська влада підтримували становлення закладів нових типів (ліцеї, гімназії, колегіуми) та різних форм власності, а для учнів діяли однакові державні гарантії незалежно від типу й форми власності. Приватні школи зокрема отримували фінансування в межах нормативу бюджетної забезпеченості здобуття державного стандарту шкільної освіти кожною дитиною (по суті, тоді вже діяв принцип «гроші ходять за дитиною»), безоплатні підручники, укладали довгострокові договори оренди з помірним розміром орендної плати, були звільнені від податку на землю, мали розмір тарифів на комунальні послуги, однаковий для закладів освіти усіх форм власності. Саме така державна політика в перші роки незалежності сприяла тому, що приватні заклади почали створювати моделі альтернативної освіти, зокрема, зробила доступними для громадян освітні моделі, які в силу об'єктивних обставин не могли реалізуватися на тому етапі розвитку країни та в просторі державних навчальних закладів, приміром, конфесійні школи (православні або католицькі гімназії); вальдорфські чи Монтессорі-школи та садочки; заклади, що створюють оптимальні умови для роботи з дітьми, які потребують особливої уваги (гіперактивні діти або діти-аутисти), обдаровані діти чи навпаки діти уповільненого розумового розвитку. В перші 5 років незалежності були засновані школи «Апогей», «Досвітня Зоря», «Афіни», «Святошинська гімназія», «Гармонія», «Співтворчість», «Тріумф» та ін. Майже всі сучасні інновації у вітчизняній системі освіти (особистісно орієнтований і компетентнісний підходи, білінгвальне навчання, використання цифрових технологій під час всього освітнього процесу, формувальне оцінювання, індивідуальні освітні траєкторії, тьюторський супровід тощо) народжувалися та/або ініціювалися серед приватних шкіл столиці. Соціальний ефект діяльності приватних шкіл і садків доповнювався економічним. Органічно поєднуючи бюджетні і батьківські кошти, тут створювалися нові робочі місця, сплачувалися податки, розвивалася інфраструктура. Для облаштування приватних шкіл київська влада передавала занедбані та порожні приміщення, що дозволило знизити навантаження на міський бюджет та зберегти освітню інфраструктуру в часи економічної кризи:

Однак у 1998-1999 рр. без належного законодавчого обґрунтування, всупереч українській Конституції і міжнародній практиці, державні гарантії щодо реалізації права на освіту учнями, які здобувають освіту в приватних школах, були суттєво обмежені. Повністю припинилося бюджетне фінансування на зарплату вчителям предметів Державного стандарту, учні позбавлені права на безоплатні підручники для шкільної програми, а купити їх було ніде, бо вони

друкувалися коштом бюджету і не підлягали продажу. Суспільству нав'язувався негативний образ приватної школи як нечесного бізнесу з торгівлі знаннями, «забаганок для багатіїв».

На 1 вересня 2001р. серед 451 загальноосвітніх закладів Києва функціонувало 30 приватних, і це була найбільша їх кількість на рівні адміністративної одиниці України!

2001-2010 роки

Це найважче десятиліття для приватних закладів освіти, десятиліття боротьби за виживання. Водночас у приватних школах, у першу чергу, продовжують знаходити своє місце діти, які довгі час не мали змоги повноцінно реалізувати власні освітні потреби з урахуванням певного стану здоров'я. Саме приватна школа стояла у витоків запровадження в Україні інклюзивної освіти. У 2000-х роках Академія Медичних Наук України за підсумками багаторічного дослідження визначила низку столичних приватних шкіл оптимальними моделями загальноосвітнього навчального закладу, основними складовими яких є: максимальна увага до кожного учня, педагога, родини; наголос на формуванні високої мотивації в учнів – навчатися, у педагогів – навчати; ефективні програми, методики, засоби, технології, безпечний та здоровий освітній простір.

Вороже ставлення влади, відсутність унормованого законодавчого поля щодо діяльності закладів освіти як суб'єктів господарювання, економічна й політична кризи в країні змусили власників (а це були передусім освітяни, які мали власну педагогічну ідею і образ нової школи) та батьків об'єднуватися для збереження приватної школи. У 2005 р. створено громадську організацію «Асоціація приватних закладів освіти м. Києва», яка стала ключовим гравцем в захисті реалізації права на освіту, створення різноманіття освітніх форм і моделей, академічної свободи й автономії не лише в столиці, але й в Україні. Відтоді Асоціація виступає активним партнером київської влади, консолідуючи освітянську та батьківську громади. Відображенням такого партнерства стало публічне визнання приватних закладів освіти невід'ємною складовою освітньої мережі Києва шляхом включення в міську комплексну цільову програму «ОСВІТА СТОЛИЦЬ. 2006-2010 рр.», розділу «Приватна школа».

Натомість діяльність приватних шкіл, їх місце і роль в освітньому просторі України в цей час жодного разу не стала предметом окремого розгляду на державному рівні – слуханнях Верховної Ради, на колегіях МОН тощо. Водночас питання реалізації права на освіту та свободи вибору освіти в контексті реалізації державної освітньої політики, ініційовані Асоціацією, активно обговорюються в громадянському суспільстві – на конференціях, форумах, в ЗМІ. На обговорення виносяться актуальні теми: «Освіта й сучасні глобалізаційні процеси: український вимір», «Розмаїття в освіті – яка школа потрібна Україні?», «Переосмислюючи освіту: школа ХХІ сторіччя», «Державно-громадське партнерство в освіті як шлях подолання суспільної та економічної кризи» тощо.

Київська влада чує аргументи і визнає цінність приватних закладів. Зокрема, коли в 2005р. держава обкладає земельним податком приватні заклади, що унеможливило б існування багатьох шкіл через непомірне здорожчання їх послуг, депутати Київради власними рішеннями звільняють на 2008-2010 рр. київські приватні школи від земельного податку. Саме приклад столиці і активна

робота Асоціації стали запорукою визначення у Податковому кодексі України, ухваленому в 2010р. звільнення від земельного податку всіх дошкільних та загальноосвітніх закладів незалежно від форм власності і джерел фінансування.

У 2009 р. Асоціацію приватних закладів освіти м. Києва прийнято в члени Європейської Ради національних асоціацій незалежних шкіл (ECNAIS), це найавторитетніша міжнародна організація, що представляє інтереси недержавної освіти в Європі.

Роль приватних шкіл як чинника демократичних перетворень в освіті і формування громадянського суспільства загалом стали предметом аналізу під час робочого семінару з фахівцями Європейської асоціації порівняльного освітнього права в червні 2009р. Розпочалася активна робота з оновлення освітнього законодавства та участі директорів приватних шкіл-членів Асоціації в роботі Колегії Департаменту освіти і науки м. Києва, в парламентських робочих групах тощо. Щорічно проходять форуми приватних закладів, а з 2010р. одночасно відбуваються і Міжнародні науково-практичні конференції за участі ECNAIS.

До 2010 р. кількість приватних шкіл досягла 47. Однак, на 1 вересня 2011р. їх залишилося лише 37 через закриття внаслідок фінансової скрути або переходу в комунальну власність.

2011-2021 роки

Це десятиріччя можна визначити як десятиріччя боротьби за створення законодавчого поля для реалізації реального права на освіту, свободи вибору та різноманіття в освіті.

З 2010р. собівартість освіти почала значно зростати. На тлі суттєвих прогалин в законодавстві, в т.ч. відсутності забезпечення державних гарантій на обов'язкову й безоплатну освіту учнів приватних шкіл, тривалої економічної кризи та падіння платоспроможності батьків, приватники опиняються в край скрутному становищі. Боротьба за виживання триває! І 19 березня 2015 р. депутати Київради знову приймають вкрай важливе рішення і встановлюють орендну плату в розмірі однієї гривні на рік для суб'єктів освітньої діяльності, орендована площа яких використовується для надання освітніх послуг згідно з ліцензією у сферах дошкільної та загальної середньої освіти. Таке рішення було спасінням для приватних шкіл і дитячих садочків, які орендували комунальне майно. Влада столиці публічно визнає приватні школи і садочки соціальними партнерами в забезпеченні обов'язкової освіти.

Законодавчо функціонування приватних закладів освіти було врегульовано в 2017р. після прийняття базового Закону України «Про освіту» (активну участь в його написанні брали члени Асоціації), що визнав рівноправність не лише форм освіти, але й форм власності закладів освіти!

Розпочався новий етап створення приватних шкіл, засновниками яких вже виступають вітчизняні бізнесмени, міжнародні освітні корпорації, об'єднання громадян тощо.

У 2018 р. Київ вперше став місцем проведення ювілейної 30-ї Генеральної Асамблеї Європейської Ради національних асоціацій незалежних шкіл (ECNAIS). І столиця знову гідно демонструє стійкість у європейсько-інтеграційному спрямуванні! 13 вересня 2018 р. Київрада приймає рішення N

1369/5433 «Про затвердження Порядку, здійснення видатків на дошкільню освіту у місті Києві на основі базового фінансового нормативу бюджетної забезпеченості». Застосування перевіреної європейської практики – механізму «гроші ходять за дитиною», дозволило ввести базовий фінансовий норматив бюджетної забезпеченості – розраховану вартість перебування дитини у комунальному садочку, яку місто зможе направити в дитсадок незалежно від його форми власності (комунальної, приватної чи корпоративної). Завдяки цьому маленькі кияни отримали підтримку для перебування у приватних закладах, що зменшило чергу в дитсадки міста. Це дало гарний приклад всій Україні та сигнал для приватних інвесторів започатковувати нові дитсадки і школи.

У березні 2020р запровадження карантину через COVID-19. показало сильні й слабкі сторони система національної освіти. Приватні заклади миттєво адаптувалися до нових викликів і відразу запровадили масове дистанційне навчання; адже використовували можливості ІТ-технологій та диджиталізації навчання задовго до карантину.

Наразі триває період розквіту та інтенсивного створення приватних шкіл, в т.ч. з дистанційною формою здобуття освіти. Приватні заклади набирають популярності, адже продовжують робити доступними для громадян освітні моделі, які спрямовані на оптимальне задоволення потреб дитини чи родини (інтелектуальних, світоглядних, культурологічних, фізіологічних, психологічних, медичних тощо). Вони збагачують освітню мережу, конкурують на ринку освітніх послуг з державними та комунальними закладами освіти й цим сприяють підняттю якості навчання й задоволенню попиту киян. У 2020 р. серед 50-топ шкіл Києва за результатами ЗНО бачимо 11 приватних закладів, учителі приватних шкіл отримують державні нагороди та Teachers Prize, що свідчить про високу якість академічної приватної освіти.

Державні гарантії та підтримка органів місцевого самоврядування м. Києва стали запорукою того, що на разі працюють 128 приватних шкіл, а це більше 20% від загальної кількості закладів загальної середньої освіти столиці, що відповідає загальноєвропейській практиці і є яскравим визнанням суспільного й економічного ефекту різноманіття в освіті.